

Hétről-hétre

Varsó. Az ügyvédi kamara központi bizottságába két zsidót is beválasztottak. Alexander Margolisi és dr. Emil Somnerstein sejmiképviseletét. — A napokban mutatott be Varsóban T. Konczinski „Jeruzsálem rombolása” című antiszemita színdarabját, mely a történelmi tényeket megismertítve, tendenciózus beállítással helyezi az ostromlott Jeruzsálem védőit. A zsidó sajtó energikus tiltakozására a hatóságok betiltották a darab további előadását. Az első előadásokon a nemzeti demokráciát antiszemita tüntetéseket rendeztek. — A lengyelországi volt zsidó frontharcosok országos konferenciáján a varsói nagy zsinagógában felszámolták az új zászlót, amelyet a varsói zsidóság adományozott a volt frontharcosoknak. Az ünnepségen résztvettek Kavecky belügyi államtitár, Stazinsky városparancsnok, Olpinsky alelnök, Czuruk a város katonai parancsnoka és számos közéleti és katonai előkelőség.

Budapest. A pesti tiszde elnöke Fleissl, Sándor a főrendiház tagja lett. Vele együtt összesen nyolc zsidó tagja van a magyar főrendiháznak.

Kövo. Krosz és Worne litván helységekben zsidóellenes tüntetések zajlottak le, ahol 33 zsidó megsebesült. A rendőrség helyreállította a rendet. A vezetőket letartóztatták.

Athén. Huberman Broniszlav Palesztinából való visszatartása alkalmából Athénban koncertet adott, ahol rendkívüli sikere volt. Újságírók érdeklődésére kijelentette, hogy a palesztinai Zeneakadémia megalapítása érdekében jelentős lépések történtek és sikerült már két világhírű zsidó zeneművészt angazsálni.

Oslo. A norvég kormány azzal kapcsolatban, hogy pavillont állít fel a tel-avivi vásáron, elhatározta, hogy annak megnyitására a norvég trónörökösét kéri fel, aki ezzel kapcsolatban nagyobb keleti utazást fog tenni és tanulmányozni fogja a palesztinai viszonyokat.

Szofia. A bolgár belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben közli, hogy a „Narodna Zasluzita” (Heimwehr) és a „Nemzeti liga”-t feloszlatja. Mindkettő a legélesebb antiszemita agitációt folytatta.

Capetown. A délafrikai zsidó ifjúsági szervezetek december 14-én Springs-ben gyűlést tartottak. Képviseletük magukat „Transvaal, Cape-vidék, Orange szabadállam és Natal kerület képviselői. Mr. Brink polgármestere Springs városának, amelyben kiemelte a zsidók érdemeit a város fejlesztésére kövél.

London. Elisabeth Bergner új filmje most készül. A darab tartalma Dávid és Goliát meséje, amelyben Bergner a fiatal Dávid szerepét játssza.

Leyden. (Hollandia) január 6-án nyílt meg a hollandiai orientalisták 8-ik kongresszusa. A legfontosabb előadást dr. Ernst Herzfeld londoni professzor tartotta, amelyben az iránok legregyebb perzsjai bevándorlását ismertette. — 56 éves korában a napokban hunyt el. A Wolff-Beffie ismert holland-zsidó festőművész.

Nanking. Dr. Richard Mayer, volt berlini körilázi orvost a nankingi egyetemen ki-neveztekté fides tanárrá.

Krakko. Andrzej Strug ismert lengyel író, aki néhány évvel ezelőtt meglátogatta Palesztinát, igen meglehetősen levelet írt Leib Jaffanak, a Keren „Ajjesod igazgatójának a jubileum alkalmából.

New-York. A napokban meghalt Simon Frank Rotschild 74 éves korában, a legnagyobb brooklini árúháznak, az Abraham e Strauss-cárnok ercvédüll tulajdonosa. — A Duke of York színházban január 13-án volt premiere a „David” című baletnek. A kullisszák Jakob Epstein festette, az ismert zsidó művész.

Szerkesztői üzenetek

Tudai sajtópapirnak. Megértjük fájdalmát. Fájdalmas az, hogy dacára az apóselölprotekciónak, ajánlóleveleknek, dacára annak, hogy az irodai közpénzek tízezrei vándorolnak be a „Ha-emesz” hazug sajtójának alapjára, mégis az erdélyi zsidó közvélemény csak nevet, a jól megfizetett irodai félhívtalós erőlködésén. Tudjuk azt is, hogy rettentően fáj már az első peretől kezdve az, hogy a lebunkozás, amelyre korlátlan összeg állott rendelkezésre — nem sikerült. Fáj nekik az, hogy amit ők halálos tördőfének szántak, abból tisztélet és dícsőség háramlott a „Népünkre”. Fáj ez azóta, amióta a legautentikusabb főrabbi nyilatkozatok megjelentek. Fáj a két oradeai főrabbinak esodálatos megértéssel és bátorsággal kimondott két nyilatkozata, amelyben **hitélet mondtak** egy el nem mondott-itéletéről ezek a nyilatkozatok lesznek örök időkre, a mi ledűsőbb aranymedáljaink. Amikor Fuchs Benjámin főrabbi gyönyörű nyilatkozata megjelent, arról hallgattak. Meg a dr. Kecskenéti Lipót főrabbi nagy-szerű szavaitól majdnem megeméltak. Hát miért merik most oly féltékenyebben támadni Dr. Löwy Ferencz targu-muresi főrabbit, amiért esatlakozott a Dr. Kecskenéti Lipót főrabbi nyilatkozatához?

Miért nyilatkoznak most, miért irnak olyan perfidül, amikor a csehszlovákiai és jugoszláviai zsidó vezetőségiségek nyilatkozatok meg mellettük? Miért mernek irti oly utszéli tónusban, egy előkelő bratislavai igazgatóról? Mert oiyat mondott, ami nekik nem tetszik? Vagy dr. Szepesi Miksáról merne így irti, aki általánosan elismert és nagyra becsült előkelő publicista, aki idő közben Oradeán is járt és jól ismeri az ügyeket! Tajtékzik a „sajtópapir”, mert semmikepen sem engedjük terjeszteni a hazugság méteiyét, a „Ha-emesz” tónusában, Miért diühög úgy? Hát nem tudja hogy annak nincs igaza, aki diühög? Mi igazunk tudatában, csak mosolygunk, lemosolyogjuk ezt a céltalan diühögést — és megynünk tovább a magunk utján. Akármít is fog fröcskölni reánk a hazugságnak ez a felkent bajnoka, az előfizetők tizezei egészséges ösztönükkel és józan ítélőképességgel tudják, hogy hol az igazság.

Semmiesetre sem ott, ahol csak a cégér hirdeti ezt, de benn a „bolt”-ban mázsaszámra, csak a hazugságot árusítják. — A Ha-emesz sikereiről eddigi kis olvasótáborra is meggyőződőt már és undorral dobja el az iroda családí förmedvényét. —

Fischman és Appel cég Vata de Jos (jud. Hunedoara). Köszönjük elismerő sorokat, amelyben azt írják többek között: „A hare amelyet szeretett főszerkesztő ur kifejt a zsidó érdekekért azt jelenti, hogy az erdélyi zsidóság 99 százaléka ragaszkodik Önhöz és lapjához és követi, mert érz, hogy az igazság győzni fog. — Becses lapjukat ezennel megrendeljük, mely szeretettel és kiváló tisztelettel.”

Ez, valamint a sok-sok többi elismerés és újabb laprendelés a mi legfőbb válaszuk azoknak, akik folyton esahónak ejjenünk és boldogan igyekeznek útni raitunk — de hála az Ének eredménytelenül.

Bomba robbant egy lodzi zsidó üzletében és egy vdi gyógyszertárban. Varsó. A Havas jelentése szerint egy odzi zsidó üzletében bomba robbant és három személyt megsebesített. Ezzel másik bomba Ovvoekbn robbant egy zsidóhárvá zseritárban. A bomba teljesen fölreemert a merényleteket egy antiszemita szervezett tagjai követték el.

Berlin. Berlinben gróf Helldorf, a berlini rendőrpáncsnok egy 1795-beli Mendelsohn család által létesített alapítványt, amely 300.000 márká értékű volt, minden indokolás nélkül elkönfiskált 1933-ig dr. Schacht is tagja volt az alapítványi bizottságnak.

Zsidó humor

KÉTELY... Két snorer (kolduló szegény ember) megy az utcán, amikor hirtelen egy nagy kutyával találják magukat szemközt. Az egyik snorer nagyon megijed és vissza akar fordulni.

— Mit félsz — mondja a másik — hát nem látod, milyen barátságosan csóválja a farkát?

— Igen. Igen — hebegi a másik — de nézd, hogy vicsoyítja a fogát, nem tudom, hogy melyik végének higylek.

JOACHIM PRINZ ÉS A JESIVABOCHER Dr. Joachim Prinz, a híres berlini főrabbi legutóbb nagyobb turnét abszolvált s ezzel kapcsolatban írják bukovinai lapok a következő anekdotát:

Meglátogatott egy ízben egy jeruzsálemi jesivát, ahol épen a „chaje odom”-ot tanulják a bocherok.

Prinz a következő kérdéssel fordult a fiatal emberhez:

- Sokat fogsz ebből tanulni?...
A megszólított nagy nyugalommal nézett dr. Prinz szemébe és a következőket válaszolta:
— Ért Ön ebből valamit?
— Igen — válaszolta dr. Prinz.
— Tudós ember Ön?
— Igen.
— Talán még doktor is?
— Igen.
— Miéle doktor?
— A filozófia doktora.

Csóválja erre a bocher a fejét és a következőt mondja: A filozófia doktora? Ez semmi! Az ortodoxdányok doktora, orvos és doktor, így még kereshet valamit. A jog doktora, jogász és doktor, ez is kereshet pénzt. De a filozófia doktora — mit tud kezdeni a tudományával?

— No, no — mondja erre dr. Prinz — hiszen te is egész nap itt állsz és tanulsz és te sem keresel a tanulósoddal! —
— En — válaszolta önértzetesen — én valóban itt nem keresek semmitsem, de másik életben, a túlvilágon, akkor lesz nekem elég jóban részem... De a filozófia doktorának nincs ezen a földön semmije és nem részesül a túlvilági dívdösségben sem.

FŐLÖSLEGES HARAG

Egy jobbmodú „bálbosz” házitánító veti magának, hogy gyermekeit a héber tudományokra oktassa. Amidőn egy ízben az ablak alatt sétált, hallja, hogy a tanító a „kadis” imákra tanítja a fiukat. Mérgesen ront be a tanszobába: „Maga csirkefogó én még alig vagyok negyven éves és magt már a kadisra tanítja a gyermekeimet. Én még éni szeretnék vagy harmin-negyven évig.” „Ettől nagyon könnyen elélhet addig — feleli nyugodtan a melamed — mert mit ezek a fiuk megtanulják a kadist, addig megöregszünk mind a ketten.”

NEM VART VÁLASZ

Egy „maggid” magyarázza egy város kámban a tóra igéit. Szavainak meghallgatására sok nép gyűl egybe. A maggid frenetikus hatást ér el. Másnap mikor átveszi a honoráriumot, kérdi a maggid a roshakótól: „Nos, hogy tetszett a beszédem?” — „Egész éjjel nem tudtam utána aludni” — volt a felelet. „Eszerint bőséres anyagot talált benne, ami gondolkozásra ösztönöz te?” — kérdezte a tulboldor szónok. „Ol nem azért — mondta az elnök — hanem olyan rossz természetem van, hogyha nap pal alszom, egész éjjel nem tudok utána aludni.”

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉG KÖRFORGÓGÉPÉN ORADEA.

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA Strada Iosif Vulcan No. 4 Telefon 440.

ZSIDÓ HETILAP Főszerkesztő: Wassermstrom Sándor - Leitner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hítközösgesek és vállalatban 500. magánosoknak: egész évre 300, félre 160. negyedévre 85 lei. Kellőidős: 120—80, 45, 25 ek, 194, 95, 50 dinár. 25—15 Pénz. 10—5 Dollár.

NE LEGYEN ÁLLAM AZ ÁLLAMBAN

A romániai németek január 26-ára, vasárnapra általános népszavazást rendeltek el. Ezt a „népszavazást” a kormány igen helyesen beültölte. A parlamentben a német csoport vezére, Hans Otto Roth megkísérelte ugyan a tiltakozást a létlő határozattal szemben, de szavaira nem reagált a kormány, illetőleg kijelentette a leghatározottabban Inculcz miniszter, hogy a népszavazást semmilyen körülmények között nem engedélyezi. A németek, akár legyenek azok beszaróhíat német telepek, vagy bukovinai öslakók, erdélyi szászok, vagy bándi svábok, le kell mondjanak arról az elomról: hogy államot alkossanak az államban.

A németek a kormány szerint járom célt akartak elérni ezzel a szavazással. 1.) Az összes romániai németeknek egy csoportba való tömörítését. 2.) Megakadályozza azt, hogy a jövőben a németek szervei közvelemül értékesesséne a kormányval. 3.) A hitlerista szellem elismertetése.

A németek természetesen másként állítják be a kérdést. Szerintük a cél ez lett volna: adjon választ minden romániai német arra, hogy hitet tesz-e amellett, hogy a nép jölete előbbreváló a pártidejnek? Hitet tesz-e amellett, hogy az egység, a népközösség első feltétele? Kötelezőkék vállalnak-e a népszavazás során elfogadott évek minden egyes néptestvére nézve, aki az iteni német kisebbséghez tartozik?

Természetesen az okokat elismörlők a németek, de szerintünk kétségtelennek látszik, hogy birodalmi német befolyásra történt volna a népszavazás és célja az lett volna, hogy a hitlerista „hitvallást” tegye minden romániai németre kötelezővé. Az bizonyos, hogy a jobboldali dramatok folyton erősödnek és egy ilyen népszavazás csak a hitlerista elzondolásoknak lett volna zárvessége. A kormány rendkívül helyesen cselekedett, amikor nem engedélyezte a népszavazást. Mi nem tartjuk ezt a „népszuverenitás” megsértésének, mert egy kisebbség ne rendezzen egy országban népszavazást. Szeretnénk látni, hogy a legáltalánosabb kérdésben próbálna csak a németországi zsidóság „szavazni” valamilyen kérdésben — mielsoda felzudulás volna a német kormánykörökben, vagy a sajtóban?

Pedig, valljuk be, egy kis küllömbőség mégis van a romániai németek és a németországi zsidóság sorsa között. Mert míg Romániában a legtekvesebb jözoth átvezik a németek, a legjobban szitúll, legjobban megszervezett kisebbsége az országunk, addig a német zsidók többsége valahán kéll álljenek a nagy birodalom keretén belül.

Mi mindentör bator szöszöllöl voltunk és vagyunk a kisebbségi jogoknak, de hogy Hitler parancsára „népszavazás” legyen egy semverin európai államban, ez mégis csak tiatok fog arrodalás. És rózi közmondás: hogy bizony: a joból is megárt a sok.

Az angol világbirodalom gyászolja elhunyt királyát Nahum Sokolow: „V. György második Círusként fog bevonulni a zsidó nép történelmébe.” - Gyászkeretben jelezték meg a palesztinai héber lapok.

London, Kedden eltemették V. György angol királyt. A hatalmas angol világbirodalom minden egyes részében ószinte gyászal emlékeznek meg az elhunyt uralkodóról. De csatlakozott ehhez a gyászhoz az egész világ zsidósága is, amely már régen szeretetébe fogadta a megértő angol uralkodóháza, és főleg annak most elhunyt fejét, V. György királyt.

Dr. J. H. Herz, Anglia főrabja a brit birodalom hitközösgéi nevében táviratilag fejezte ki részvétét az elhunyt király özvegyének.

A királyt köszönő távirattal válaszolt, amely így szólt: „Sokra becsülöm szívsýes szavait és együttérzést az én súlyos veszteségemben. Kérem továbbítsa köszönetemet összes hitközösgéimnek.”

Neville Lasky, a Board of Deputies, Leonard G. Montefiore, az Anglo Jewish Association elnöke is részvétüket fejezték ki az angol zsidóság nevében.

Dr. Nahum Sokolow a cionista világszervezet nevében fejezte ki részvétét és többek között táviratilag ez állott:

— A világ zsidósága gyászolja a szeretettel uralkodót, akinek áldott és szent emléke, mint egy második Círus fog bevonulni a zsidó nép történelmébe. A zsidó nép örök hálaival tartozik neki. A zsidó nemzeti otthon mindig elválaszthatatlan marad az ő nevével.

PALESZTINA GYÁSZAI Jeruzsálem A palesztinai zsidóságot is gyászba borította György király halála. Az összes állami és zsidó középületeken félrőbőre eresztették az angol nemzeti és a kék-fehér zászlókat. A palesztinai héber lapok gyászkeretben jelezték meg a nagy ciklőben méltatják az elhunyt uralkodót. A világ minden részéből ázónlnek Londonba a zsidó tiltulók és cionista szervezetek részvét táviratait, amelyek méltó módon juttatják kifejezésre a zsidó nép gyászát az elhunyt királyért, akinek uralkodása alatt tette meg Anglia a Balfour deklarációt és nyitotta meg kaput a zsidó népeknek.

Dr. J. H. Herz, Anglia főrabja a brit birodalom hitközösgéi nevében táviratilag fejezte ki részvétét az elhunyt király özvegyének.

A királyt köszönő távirattal válaszolt, amely így szólt: „Sokra becsülöm szívsýes szavait és együttérzést az én súlyos veszteségemben. Kérem továbbítsa köszönetemet összes hitközösgéimnek.”

Neville Lasky, a Board of Deputies, Leonard G. Montefiore, az Anglo Jewish Association elnöke is részvétüket fejezték ki az angol zsidóság nevében.

Dr. Nahum Sokolow a cionista világszervezet nevében fejezte ki részvétét és többek között táviratilag ez állott:

— A világ zsidósága gyászolja a szeretettel uralkodót, akinek áldott és szent emléke, mint egy második Círus fog bevonulni a zsidó nép történelmébe. A zsidó nép örök hálaival tartozik neki. A zsidó nemzeti otthon mindig elválaszthatatlan marad az ő nevével.

PALESZTINA GYÁSZAI Jeruzsálem A palesztinai zsidóságot is gyászba borította György király halála. Az összes állami és zsidó középületeken félrőbőre eresztették az angol nemzeti és a kék-fehér zászlókat. A palesztinai héber lapok gyászkeretben jelezték meg a nagy ciklőben méltatják az elhunyt uralkodót. A világ minden részéből ázónlnek Londonba a zsidó tiltulók és cionista szervezetek részvét táviratait, amelyek méltó módon juttatják kifejezésre a zsidó nép gyászát az elhunyt királyért, akinek uralkodása alatt tette meg Anglia a Balfour deklarációt és nyitotta meg kaput a zsidó népeknek.

Dr. Nahum Sokolow a cionista világszervezet nevében fejezte ki részvétét és többek között táviratilag ez állott:

— A világ zsidósága gyászolja a szeretettel uralkodót, akinek áldott és szent emléke, mint egy második Círus fog bevonulni a zsidó nép történelmébe. A zsidó nép örök hálaival tartozik neki. A zsidó nemzeti otthon mindig elválaszthatatlan marad az ő nevével.

„Kipellengérezzük azokat a keresztényeket, akik zsidóknál vásárolnak”

— jelentette be Meskó a magyarországi nyilaskeresztesek naggyűlésén

Az emberek felugráltak, öklök emelkedtek a magasba és többen a közbeszóllók felé rohantak. Komoly verekedéssé fajult volna a dolog, ha idejében egy szakasz rendőr nem nyomul a tereembe. Meskó szokásához híven most is zsidózt, szidta azokat, majd bejelentette, hogy most már többé nem lesznek ellenéték a nyilások között, mert megszűntek a frakciók és mindnyájan együtt vannak.

— Az irodalom a mozi és színház ma fohagyományozta, de eljön az az idő, amikor a zsidóságnak csak 31 százaléig lesz beleszó-lása a dolgokba.

Bejelentette, hogy a nyilások ki fogják pelengérezni azokat a keresztényeket, akik zsidóknál vásárolnak.

Dr. Dueső János harcias beszéde után a Radó utáni rendőrosztagokat vezényelték.

Gyűlés után a Mosonyi-utcai Iaktanyábó adótán újabb rendőrosztagokat vezényelték a rend fenntartása végett. A szétoszlásnál a rend fenntartása végett. A szétoszlásnál a rend fenntartása végett. A szétoszlásnál a rend fenntartása végett.

Szomorú kép 5696-ból...

Bofrányba fulladt Spira munkácsi főrabbi beregszászi látogatása

Rövidzárlat a péntekesi lakománál. - Büz és durranó bombák a hitközség templomában. - Polozkodás bofrányozás miatt.

Berehova-Beregszász. Spira László munkácsi főrabbi, a csehszlovákiai chaszidizmus legmarkánsabb egyénisége. Neve állandóan közzsajon forog és a sajtóban is szerepel állandóan, hol mint a cionizmus ellen-sége, hol mint a zionizmus híve, hol mint a zionizmus megrendezője, vagy mint nagy eljentelek szíve. De ezektől függetlenül, mint rendkívül nagy tudós és az extrém vallásosságának hirdetője, mint a chaszidizmus eszméjének letéteményese, mindenkör a nagy nyilvánosság reflektorjának fénykévében mutatkozik.

Most beregszászi látogatásának epizódjai az ott történtek forognak közzsajon, a csehszlovákiai és ruszinszkói zsidó körökben és nem érdektelen, ha erről a látogatásról hozunk tudósítást.

MEGERKEZÉS BEREKSZÁZSZA

A beregszászi konzervatív zsidóság már pénteken kora reggel talpon volt, várták a nagy eseményt, hogy bizonyos évek után ismét falal között üdvözölje a szomszédváros, mezeiföldön híres főrabbját. Autón érkezett szíkebb környezetébe társaságában. Az autót Hauszman nagykereskedő bocsájtotta rendelkezésére, a volánál fia állt. A kongresszus „neolog” hitközség tulajdonát képező kis templom bejárata előtt diadalkapu várta az érkezőket. A diadalkapun hébernyelvű felirat állott: „Aldott legyen érkező vendüink! Eljen tanítónk, a zsidóság disze!”.

Péntek délután zseftolt autóbuszok hozták a környék zsidóságát, hogy a szombatot Spira főrabbi társaságában töltsék. Megjötték a munkácsi „Vatikán” svájci gárdistái is, a boherok is, akik áhitattal lesik rabbjuk parancsait és kívánságait. A „neolog” templomban valóságos zarándoklat folyt. A zsinolt templomban zseftókat énekeltek és azután a főrabbi kezdte az imádkozást. Ő állott az előimádkozói púpitushoz. 300 ember szorongott a 300 személy befogadására épült imaházban.

RÖVIDZÁRLAT ÉS EGYPTOMI SÖTÉTSÉG

Péntek este 7 órakor kezdődött a nagy ünnepi vacsora. A templomban ültértek és ismét zseftolt a templom, hogy jelen lehessenek a hagyományos péntekesi vacsora. Amikor legjobb volt a hangulat és legnagyobb a tolongás — hirtelen kialudt a villany. Tumulucos jelenetek játszódtak le ezután. Kiderült, hogy valaki mesterségesen rövidzárlatot idézett elő. Több mint egy óráig tartott az „egyptomi sötétség”, csak a villamosmű közbejárása után gyulladt ki ismét a villanykörték tömege. A főrabbi ezután hosszas halálhalkus szónoklatot tartott. Ráfélg voltak egyült, az időt énekléssel töltötték el ezután.

SZOMBAT DÉLELTŐT BÜZBOMBA ROBBANT ÉS VERES VEREKEDÉS SZINHELVE LETT A TEMPLOM

Szombat déleltől ismét nagy tömeg volt a „neolog” templomban. Közben helynyérés céljából kivették a padok nagyrészét, a többi uty fektették le, hogy minél többen férjenek el. Alacsony áru, görnyedten ültek a hűvek és furcsa látványt nyújtott a földön ülők tömege — mintha tösebev napja lett volna. Fel egy tártott az ima, amelynel az előimádkozást és a Tórafelolvást is a főrabbi végezte. Azután Brissmiloh ünnepe volt a tulajdonképen erre az alkalomra jött át a munkácsi főrabbi Beregszászba. Kibédült, amikor a hangulat a legkellemetlenebb volt, egyszerre orofacsaró büz terjengett a helyiségben. Kiderült, hogy valaki büzbombát dobott el és a kibúcsú nagyrésze nem is bírta ki a levegőt és kiement a szabadba. Közben polozkodás is volt,

mert azokat, akiket az előzőesti rövidzárlat- okozásával meg akíket büzbombák dobásával gyanúsítottak elkezdtek ütni, verni és a vége esztanós polozkodás volt.

FARKLYÁSMENET ÉS DIADAL-KAPU ROMBOLÁS

Szombat este, amikor Spira főrabbi kocsin lakására hajtott a kocsi farklyásmenettel, amelyet bocherjei és beregszászi hívei rendeztek. A rendkívüli látványnak nagy nézőközönsége volt.

Este 9-10 óra között nagy vihar tombolt és havas eső esett. Ezt az időt arra használták fel a főrabbi ellenségei, hogy a tiszteletére rendezett Darke Tesuvoh Egy-let bankettjén vett részt. Ünneplésben része sítették újból a főrabbit, és hajnalig tartott a nagy lakoma.

Míg ezek a jelenetek folytak, a főrabbi a tiszteletére rendezett Darke Tesuvoh Egy-let bankettjén vett részt. Ünneplésben része sítették újból a főrabbit, és hajnalig tartott a nagy lakoma.

A középeurópai kormányok intervenáltak a Németországban élő külföldi zsidók érdekében

Berlin. Több középeurópai ország kormánya felhívta a német külügyminisztérium figyelmét arra, hogy nemzetközi akcióit fogják Németország ellen indítani, ha az továbbra is arra kényszeríti a külföldi illetőségű zsidókat, hogy ükviddüljék vállalatokat a birodalomban — ugyanazon irányvonalak szerint, amelyek a német zsidókra vonatkoznak — anélkül, hogy ugyanakkor megengedjék számukra többéjüknek kivételt Németországból.

A szóbanforgó országok diplomáciai képviselői szóbeli jegyzék formájában közölték ezt a figyelmeztetést a külügyminisztériummal. A jegyzék hangsúlyozza, hogy minden olyan esetben, amikor az intervenáló országok zsidó polgárai hátr szenvednek Németországban zsidóellenes hadjárat kapcsán kártérítést fogják követelni a német kormánytól.

Az ITA értesítése szerint a középeurópai országok berlini kirendeltségei hozzá is láttak azoknak a köröknek a regisztrálásához, melyeket országai zsidó polgárai szenvedtek a zsidóellenes törvényhozás és antiszemita magánakció következtében Németországban. E regisztrálás alapján kollektív jóvátelet igényelhetnek a szóbanforgó államok a német kormánval szemben. Ezzel kapcsolatban rámutatnak arra is, hogy a berlini lengyel követség, mely eddig közömbös magatartást tanúsított köz- lésfelfogó lengyel zsidó jogainak meg- fozásával szemben, feladja eddigi magatartását és csatlakozik a többi érdekelt államok kollektív lépéséhez, amelyre a közeli napokban sor fog kerülni. Ezzel hozzák összefüggésbe azt a varsói szükségrende- letet, amelyet néhány nappal ezelőt a kül-

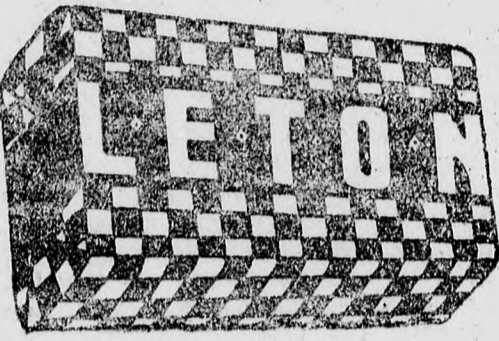

Barsonyosan íriss arcőr kendőzöszerek nélkül

Sokszor van, hán a Leton szappannal, megszerez és meg- őriz az anyagra irigység űde, halmazos arcotnál alább leír- egy szerit, nem költségös módon.

Szabály: Estenként mossz arcát a LETON szappan- krémserű habjával. E gyengéden ható krémserű habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítsd le bő melegvízzel, majd hővelenni hidegvízrel. Ez az egész! Másnap reggel íriss, bőrszappan űde arc- fogja a túlkörben mosolgova újdíszelni.

Ezen módon kevese az arcőr, túlbel ér, min bármilyen kura, különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazod. — A LETON szappan hatása: napostelen fokozza az eredeti LETON arcai LETON water és LETON arcrange.

Kapható 22 leltári mész. Gyógyeztetésben, orvosiában és útszerítésben, vés- kura, útszerítésben Parmenter Royal Uradea Saspassage. — mit nézni a világ mozhatógató közbeségének. A film címe volna: Hogyan folyt le 5696- ban, azaz 1936-ban a munkácsi, főrabbi látogatása Beregszászon. I. J.

HETI GLOSSZÁK

Egy templomi beszéd margójára

Megítjuk lapunk egyik legűbbi szá- mában, hogy a budapesti orth. hitközség- nek nagy gondja van a rabbiállás betöltése körül. A megbeszélő Reich Koppel főrabbi halála óta állandóan mutat problémát, a fő- rabbiállás betöltésének kérdése, amely nem tudni mi okból, állandóan hátrahúzó szem- ved. Ezzel kapcsolatban el kell gondolko- zunk a budapesti orth. hitközség egyéniségi kérdésén. Így kezdetül a „princíp”-en. Tudvalevő dolog, hogy a budapesti orth. hit- község csak olyanokat vesz fel tagjai közé, akik nem szegik meg nyilvánosan a szomba- tot s általában nem sértik meg a vallás alap- értő törvényeit. Elvben csak helyesíthetjük ezt, azonban gazdasági szempontból nem a legszerencsésebb megoldás. Az általános elv az ugynevezett „orthodox” hitközségben, agy Magyarországon, mint Erdélyben, Szlo- vakszágban és Jugoszláviában, hogy bárki lajja lehet az orthodox hitközségnek aki az illeto hitközség tagjának valjja magát. Sőt tovább megyünk és azt állítjuk, hogy a legtöbb hitközségben, amely a princíp-or- thodoxia evén áll, hitközségi endokül ren- d szerint olyai választanak meg, aki cégére le- het a „nem-vallásos” zsidó egyének. Oh hány hitközségi endokör ismerünk, aki nem a bud- apesti hitközség elvét valjja magának. Azt kérjük tehát, valjón nagyon szerencsés ez az elv, a pesti hitközségi szempontjából? — Nem-lejt volna annak idején céjrányo- sabb, ha követte volna a budapesti hitkö- zség, a pozsonyi, oradeai, clujai és más hitkö- zségek ebből elvét? Valjón nem-e lett volna helyesebb, ha Budapest 220.000 főnyi zsidó- ságát nem zárta volna el attól a lehetősé- gől, hogy az orthodox sechitát igénybeve- tesse volna és ha ezt az orthodox elvét valjja ma- gának, akkor mind-n további nélkül, tagja lehene az orth. hitközségnek?

Nem akarunk dönteni ebben a kérdés- ben és nem tudunk — és nem is szabad... Csak fejteszük ezt a kérdést és nem is várunk választ rá. Csak azt nem értjük, hogyha nem anyagi okok játszanak közre a főrabbiállás betöltésének kérdésénél, ak- kor miért nem választ új főrabbit a köz- ben nagyteketélyű budapesti hitközség? E

ha választ, akkor kik kerülnek kombináció- ra? Ittünk már érdeklődnek a nagyteketélyű budapesti főrabbi akarnak sokan. De van- nak számosan olyanok is, akik a jelenlegi targu-metesi Szofer főrabbit hajtanák erre az állásra. Bár ehelyütt megjegyezzük, hogy a targu muresi főrabbi valószínűleg is- mert szerénységénél fogva nem vállalta a d- szes megbízást, de meg nem is szabadna em- gedni az erdélyi orthodoxoknak mert reá még a jövőben nagy szükség lesz, az itteni zsidó ság szempontjából.

Végül van egy rétege a pesti orthodox- ának, amely Schreiber Dávid rabbit, az is- mert borzslavi tálmudostól szerétné fő- rabbiának, ezek az ugynevezett kultur- orthodoxok” máris próbázónokpót tartfáltak a közönség zsebes körökben ismert rabbi- val, akinek rokoni kapcsolatát révén is reménye lehet, a rabbiállás elnyerésére Schreiber Dá- vid rabbi, aki az oradeai orth. hitközség endokének após szombaton drócsit is tar- tott az Oray-templomban, ahol nagyon sok kérdéssel, igen érdekes szempontokat vilá- gított meg. Így többek között beszélt a csu- ládi élet tisztaságáról, meg Szentföldről és valjha minden rokona, híve, barátja — az orthodoxoknak megszólítva a tudós szavait. Különben a budapesti orthodox „Zsidó Új- sághoz” vesszük szívesen beszédének kö- vetkező részleit:

Családi tisztaság
A másik nagy tényező ami fenntartotta a zsidóságot: a családi tisztaság. Szólok be- szélt a régi zsidóknak erőnyeléről, amely nem kivénkozott uccai feltűnésre. A kihívó és léha öltözködés eleni tiltakozás: régi zsi- dó hagyomány. Rav Ado bar Almo egyszer egy riktó színi léhaságra való fekdész lá- tott egy asszonyon az után azt hitte, hogy zsidó asszony, odament hozzá és jetepte róla és mikor kiderült, hogy pogány nő volt, a bíró elő került, aki 400 fontnyi pénzbírságra

A jégbarlang

Legenda Salamon király idejéből

R. Léoni hűségében most jelent meg „Az arany úta” című legendá- gyűjtemény, amely Heine Poltzer válogatott össze. A gyűjtemény egész legszebb darabját itt közöljük.

A karesz Salamith mindennap figye- lte szobájának ablakából Ammont, a királyi tőrseregének kapitányát, amin az őrsé- g váltáshoz sietett. Ammon hűdítón fiatal volt, de alakját már legendák vették körül. Senki egy nem fékezte meg az arabokat, mint ő, senkinek a nyila, a dardája nem találta el oly gyorsan a cél sutt az övé. Közél a Líbanhoz az házak sűrű tömegé- ből kiragyogva emelkedett Salamon palota- ja. A palota kertje rács és kapu nélkül egy- beolvadt a líbanoni cédruserdővel. Valahány meszezi országok fejedelmek kévőkként megjelentek a palotában, Salamith elmen- kült és bevette magát az erdő sűrűjébe. Egy este Salamith a kert útján halogya- gott. A nap után sietett, amely leányajtot és mennél hosszabbra nyultak az árnyékok, amaj beljebb hatolt az erdőbe, arcát sűrű kőtör csapdosta és az a köny és a roszog- keztes homályjal vette körül Salamithot. Hirtelen félelem szállta meg, szolgáloni utá- n kigittott, de szavára senki sem felelt. Vész- szasietett, de a bozót szélén földgyöke- reztek a lábai. Egy jigris laput ott látott

torokkal, vérbeforgó szemekkel ugrásca- kézen. Salamith már elkészült a hajdra, ekkor azonban fejlődött az állat, vér öm- lött szíjából és a szívből, amelyből még mindig rezegve egy nyíl meredt elő. A vé- rében fetrenő árat mögött megnyílt a bozót, kilépett onnan Ammon és meghajolt Salamon legénye előtt: „Sulamith az Ur választott ki engem a te megmenésedre.” „Dicsértessék az Ur” — felelte a leány, majd a kezét, azután száját nyújtotta meg- mentőjének. Sokáig így álltak összeülkeve, mikor kürrivágás hallatszott, amely a királyi jöveletét jelentette. Salamon király borzadva pillantotta meg a tigris tetemét. Salamith eléjefuott és így szólt: Megmen- tettem engem az Ur és ez az ember itt. Sa- lamon hegyesen köszöntötte szolgáját. „Ki- vánj akármint Ammon szívesen teljesítem.” Ammon azonban hallgatott. Salamith ek- kor ártólta Ammon vállait és így szólt: „Ot kereste az én lelkem mindenkör, őt vájsza- tottam, minden fejedelmek közül és itt a halál kapuja előtt kérlek, add nekem Am- mont férjem!” A király megijedt, sokáig hallgatott, majd röviden így felelt: „Meg fogom gondolni.”

Pár nap múlva Salamon király lakomát rendezett Salamith megmenekülésének örö- mére. A lakomaszatnál a király jobbján Ammon, balján pedig Salamith ült, úgy hogy a szerelmesek nehezen tudtak pillan- tást váltani egymással. Csengett a pohár,

itélte és ezt az esetet a támdog úgy tűnti fel, mint a zsidóság erkölcséért hozott áldozatot. Elmondta azt a család tisztasági törvényekkel kapcsolatos történetet a Tal- mudból, amely szerint — egy egyébként igen istenfélő tálmudost fiatalon elhunyt, s amely ebeszélésből kiderül, hogy bölese- nik az e törvényekről eltérő kisebb szabály- talanságot is halálós bítnak tartanak. A rabbi kötelesege mindenütt a közfigyel- met a mikvó nagy fontosságára felhívni az ugynevezett „modern” közönség felébe oda- dörögni:

„A zsidó családi tisztaságnak az ősz- szes fürdőszobák, artézi fürdők s gyógy- szerfürdők mit sem használnak, egyes- egyedül csak a mikvó!”
Erezt Jiszroël szeretete
A droszo utolsó része Erecz Jiszroëllel foglalkozott. Minden szavát ártgotta a leg- szentebb „chibasz bohercz”.

— Habár, sajnos ugyanmond nem alapté- lan az a vád, hogy a Szentföldön egyre erősbödik a vallástalanság szelleme, ennek dacára konstatálható, hogy Jeruzsálemnek, akár egyetlen uccáján több Tóranaiulás fo- lyik, mint egész Budapestben, vagy Varsó- ban, vagy a zsidó diaszpóra bármelyik vá- rosában. Ami a fő, pedig az, hogy a vallásos élet gyakorlása sokkal könnyebb Erecz Jise- roëlben, mint bárhol a világon. A szombat

megtartása ugyanis nem jár nehézségekkel. Mig más ország zsidóságában a tekintetben néha megrendítő vértanúságig menő tragikus leli tusák folynak le.

Igy beszélt Schreiber Dávid rabbi. Megszíveleendő szavak. Különböző kiváncsian várjuk, hogy a budapesti orth. hitközség főrabbi állása körül milyen újabb híreket kapunk és mi lesz végeredményben a megoldás?...

Furcsa arányszám

A palesztinai bevándorlás november és december havában olyan furcsa színezetet kapott, amely mellett nem lehet szó nélkül elhaladni. Mert mit is mutatnak például ezekről a hónapokról a számok? Egy bevándorló kapitálisra jut keftőgyegyed munkás. Tehát amikor egy zsidó megfelelő tökével bevándorolt a „zsidók országába”, akkor 2 és egyegyed munkást visz magával és nem többet. Ez rendkívül szomorú jelenség, mert hiszen mi történik a valószínűleg? Ha zsidó „karitálista” nemzeti építési, akkor ha nem kap zsidó munkást, nem indít új üzemet, hanem betesz pénzét bankba. Akkor viszont nincsen sok haszna az országnak belőle. Ha meg dolgozik, kénytelen arab munkásokat foglalkoztatni. Így bekövetkezik az az eset, hogy zsidó pénzen és nem zsidó vállalkozási kedvvel, arab ország épül a zsidó hegytető mert zsidó gyáros, arab munkással — semmiesetre sem zsidó ország.

Érdekes ezzel kapcsolatban, ha megfigyeljük, az egyes országok felfogását a német menekültekkel szemben. Ha megkérdezzük tőlük, hogy kelle nekik zsidó azt válaszolják: Zsidó főkés — igen. Zsidó proletár — nem. Zsidók alkínek két dolgot kezlik van nem kellenek. Viszont, aki új foglalkozást indít meg és beföldi munkást foglalkoztat, az kell. Vajlik be ösztön és pártatlanul, nem-zsidó országoknak ezt az álláspontját valamiképpen megértjük. De mégis csak furcsa és groteszk, hogy a zsidóknak biztosított jogát Palesztinában úgy értelmezzék, hogy úgy engedjék meg a bevándorlást, hogy egy főkésre 2 munkás jusson. Így fel nem tud épülni a zsidók egyedien menedékhelye. Így csak jó kenyérhez fog jutni a palesztinai, szíriai, tranajordániai, egyiptomi arab. De a szerencsétlen zsidó, az nem. Ez az angol antionista begyűjtöttségű kolonialis politika eredménye. És ez nagyon szomorú. Mi zsidók bizonyára ezt is áthidaljuk majd val-

milképen, de még így átmenetileg is, — rossz szul esik. Nagyon fáj ez a furcsa arányszám: egy, a keftőgyegyedhez.

Kis hitközségek nagy tragédiái

Ne gondoljuk, hogy az ellentétek, csak nagy hitközségekben divatosak. Csak hogy míg ott nagyobb dimenziókban vannak meg az ellentétek, addig kis hitközségekben, az apróbb, ugynevezett „csirkepercek” szokások. Ha valaha, valahol lehet joggal használni ezt a kitélt „csirke-per”, ugy ezeknél a kérdéselneél feltétlenül illik használni ezt a szót, hogy csirke-per, mert minden pereskedés — az csirkeknél, illetőleg azok vágatásánál végződik. Ki vágja, kinek rendeltére mennyért, hogyan — és a többi kör dések, újra és újra felmerülnek. Az egyik aradmegeyi községből, Zerindről például azt írják, hogy az ottlako tizenöt családdal szemben „sztrájkbalépett” a sakter. Mit csinál egy ilyen sztrájkbalépet sakter? Nem vág! Kevésli jövedelmét, vagy megharagszik az egyik „rentens” bábosra, akkor azonnal eltelelepteti a szanckiókat: a zsidó családok nem ehetnek köser húst! Vagy pariroznak és megadják azt, amit követel, vagy pedig egyenként csak tréfillt, vagy legjobb esetben, tartanak hústalan napokat. A véletlen is úgy akarja, hogy ebben az aradmegeyi községben messi földön híres libákat tenyész tenek. Most közpéljük csak el, hogy milyen gyomorfüjdalmakat okoz az az érzés, ha ma gunk a „termelő” nem ehetnek a szép libák-ból — mert a sakter „sztrájkba” lépett. — Sztrájkol a sakter és nem is lehet egykönnyen felvenni egy „sztrájköröt” — és még előimádkozni sem megy el a templomba.

Vagy a másik eset: Fauresti (Sátmarmegye) községből jön a másik panaszos levél. Elkieseredet hangu levél. Alig tíz zsidó család él a községben rájuk háru a hitközség fenntartásának minden terhe. Nem tudott egyezni a rabbi-val, s ezért cserélt egy más községből való sakterrel, akinek nyolc gyermeke van unberufen. Most már a rabbin kívül, ezt is a tíz családnak kell eltar-tani. Most már az az eset, hogy a rabbi ren-deletet adott ki, amely szerint csak annak a családnak vághat a sakter, aki nincs há-ralékban a „hetü pénz”-el, amely neki, meg a rabbinak jár. A levél azt is panasolja, hogy a Központi orth. Iroda nem áll mellet-tük, hanem inkább ellenük dolgozik és a

feueresti zsidók nem bírják már az őket megnyomó, tö kiadásokat. Azt kéri a panaszos levél, hogy „írjuk ki” az új, sába nagy bajukat és mi kérjük, hogy a Cluj-i Iroda vizsgálja be az ügyet a zposan és egyengesze a megértést, nehogy még jobban megnyo-morítottassanak a szegény hívek.

A rabbi, csak „névlegesen felvett” rabbi hiszen egy ilyen ic-pici hitközség nem is bírhat el annyit terhet. Ime egy példa: a rab bi összevész a sakterrel, annak a levét is a hívek isszák meg. És folyik a „kakas-va-dal”, maradnak, tépik egymást — és álla-mot létesítenek az államban és lassankint az a színezete lesz a dolgoknak, hogy az egész zsidóság, valamennyi rituáléival csak azért: adatott, hogy a hitközségi tagok pariroz-zanak a domesztikáknak és töltik fügy, hogy legyen-e köser hus a községben, vagy nelo-gyen.

Szomorú fűnet ez, amely megnyilvánul csaknem valamennyi kis hitközségben és ezeknek ki nem írható rákfenéje lett. Nem akarunk ehől „országos politikai kérdést” csinálni, de meg kell ismételnünk azt, amit már annyiszor elmondottunk. Hát mi volna fontosabb kérdés ennél, amelynél az orth. Központi Iroda meg kellene mutassa autori-tását? Rendet kell teremteni ezeknél a kis községeknel, amelyek közül csak kiragad-juk a két kis község panaszát, de leszöge-zük egy-dejűg azt is, hogy naponta jönnék hasonló panaszok hozzánk. — Mert az sem nagy tragédia, ha ilyen „csirkepercek” elő-fordulnak, elvégre emberek vagyunk vala-mennyien, kis és nagyobb hibákkal, de az ejentéteket elimálni, ez mindennél fonto-sabb. Most, amikor mindenféle úgy hajzol-nak bennünket, legalább mi tartunk ösz-sze és a létfenntartással amugy is küzdöl-mes harcokat vívó zsidók, legalább chesse-nek — ha van mit — és ne legyenek kény-telenek hústalan napokat tartani, mert a sakter sztrájkol, vagy amiért a rabbi ve-szezszi a sakterrel!

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucurestiben

KATZ orth. restaurant

Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet

barlang bejáratához. Amnon leereszkedett a barlangba és a szögalt utána vetették a fá-lyát, amelynek lebegő fénye tündéren vilá-gította meg a barlang jégfalait.

Este Szulamith kilopózott a palotából és felkereste Jaffet völgyében a látnoki erő-vel felruházott Nátán kunyhóját. Szula-mith, kinek az arát sűrű fityolok takarták el belépett a kunyhóba. „Beteg a fivéred! — kérdezte Nátán, — akkor késztek szá-mára növények gyökereiből varázslat.” „Nem beteg a fivérem, hanem a király pa-rancsára behatolt a jégbarlangba.” „Azazé barlangjába? — csapta össze a kezét Nát-hán — nagy dolog kíván tőle a király.” „A király lányát Szulamithot túzte ki szá-mára díjat. Menjél meg őt, mentél meg őt Nátán!” — Az Ur csak a jámborokat men-ti meg, akik őt megkísértik azokat eltaszítja. Ekkor Szulamith hátravetette a fátyo-lát. „Szulamith vagyok — kiáltott fel, — mentél meg a szerelmesem!” „Az agasztván ekkor megáldotta és megvigasztalta őt, de megparancsolta neki, hogy mélysegeben hallgasson találkozásukról.

Másnap a király éppen a tanácsba ment, amikor örműjángás harsogott végig az utcákon és a népiómetől körülvéve meg-jelent a király előtt Amnon. Tántorogva lé-pelt, mintha részeg volna s Szulamith maga nyújtotta feje az erősítő itat. Amnon fené-kig felhajította a bort és jelentést tett a ki-rálynak. „Így ért a barlang fenekére az ir-

tózatot hideg majdnem leverte a lábáról. Futni kezdett a szerne ágazó sötét folyosó-kon és a sokszögletű kristályok felvérezték lábait és kezét, de vére is még meelőtt ki-ömlött volna, jégge dermedt. Elszibadtak tagjai s álmosság szállt rá s már-már ott tartott, hogy utolsó álomra hajtja fejét, de az élelőszőn meglött csak futásra serkentette

„Ekkor távoli éneket hallottam — foly-tatta — felemeltem szememet és a falak meg számlálhatatlan színekben ragyogtak és egy esodálatos szírvány-pajzsa jutottam, a-melynek faji bibortényben ragyogtak. A hideg eltűnt, szélő fűdőseált, méz illatát éreztem és a fejem fölött már csillagok ra-gyogtak. Letegytam a puha fűbe és mély álomba merültem, mig egy agasztván fel nem költött. Nátán volt, a szent ember, aki igyszólt hozzám: „Menj és mondd meg a ki-rálynak, hogy jobb ha tiok marad a tiok, de mondd meg a királynak azt is amit lát-tál, mert nem akarom, hogy bajonák ural-kodjanak Izraelben.”

Szulamith szerelmeéhez sietett, de közéjük állt a király. „Nagy jutalmat érde-melsz te Amnon, de legnagyobbban mégsem mert vételtől parancson ellen, világosságot vittél a barlangba. A fályák voltak azok, amelyek téged fentről melegeitettek. Így nem adhatom neked legnagyobb jutalmat.” Szula-mith sirt. Amnon pedig valósággal örjögéss szállta meg. Ötthagyta a király seregét, felülírték

bolyongott a városban, míg elérkezett any-jához. Anyja azonban nem panaszkodott, nem átkozta a királyt, mint ő csak ennyit kérdezett a fiutól, hogy Sajamon a napnak melyik órájában szokta elhagyni a királyi palotát.

Mikor a király egy este a betlehemi ut-eált, az asszony talákozott egy asz-zonnyal, aki egy tisztára megkopaszott libát forgatott nyáron. A tűz azonban főle jó pár lépésnyire égett és lángja az üres szélben lobogott. „Tején a holdfényen aka-rod megszűni a libádat?” kérdezte Salamon. „Talán vak vagy uram, hogy nem látod mily-en vidáman lobog az én tűzöm.” „Mit ér a láng liba nélkül és mit ér a liba láng nél-kül?” — mondta a király. „En csak az én uram királyom szavaihoz tartom magamat — felelte az asszony. Ha egy fályva fénye falgkon és jégtribökbön áthatóva fejmele-gíthet egy embert, aki közel van a megfa-gyváshoz, miért ne süthetném meg én is a li-bámot azon a tűzön, amelyik pár lépésnyire tőlem lobog?”

Salamon azonnal megértette, hogy már-célozott az asszony és jóízűt nevenet, aztán szó nélkül eltávozott. Amnon annyit pedig a városba sietett, hogy elkészítse fia számára az esküvői ruhát.

Ez a jégbarlang már nem jézózik, de Kidron-zatak, ahogy a nép mesélt ebből a barlangból vette eredetét.

Viruló zsidó közösség, amelyet széjjel szórt a könyörtelen élet...

Egy erdélyi zsinagóga, amelyen a Dávid-csillag helyére teszület került

Egy néma elárvult templom és néhány sirkó fogja csak hirdetni Vascau község zsidóságának nyomát
— A „Népünk” eredeti riportja —

Beius. A bihori hóval fedett hegyek köz-zút, vadregényes vidéken terül el Vascau község, amelynek néhány ezer lakosa van, már évek óta arról nevezetes, hogy eltávo-zott belőle a zsidóság. Tíz esztendővel e-zelőtt még élt ott néhány család, azonban a gazdasági viszonyok arra kényszeríték az ottlako zsidóságot, hogy eltávozzék onnan, másutt kell megkeresse szükös ke-nyért. A községet és környékét túlyomó részben románok lakják, akik igen élénk kulturális életet élnek és a kereskedelmet is lassankint maguk kultiválják, ugyanarra, hogy most már „zsidómentes” lett Vascau községe. A környéken van márványbánya, egynehány redukált üzemmel dolgozó fa-üzem, különben a lakosság földmívelésből és állattenyésztésből él, nem szezenvebb de nem is gazdagabb, mint a többi erdélyi ha-sználó zsánerü vidékek. Lélektani okokra is nyomozniuk kellene, ha kiakarnák deríte-ni, hogy mi is lehetett lényegében annak oka, hogy a zsidóság teljesen elfogyott, úgy, hogy ma egyetlen zsidó sem lakik itt, holott a templom, amelyből lehet követke-zni a zsidóság régi lélekszámára, azt ma-talja, hogy egészen szép és viruló zsidó kö-zösség lakta a helyiséget.

A zsidóknál, akkor vásárolt is töltük. De azért valahogy az atmoszféra kissé „el-hidégült” és amikor megkezdődött az elvá-rdorlás, mindég többen vették kezükbe a vándorbotot és mondták becsut, a gyönyö-rű hegyekkel övezett, vadregényes vidék-már lakosság békés, sola excessusok nem voltak, de azért ucváltszik, a „talaj”-ban mégis lehet valami líba, hogy már a gyö-keret eresztett zsidó existenciák mégis ki-pusztultak innen.

A templom még hosszú évektir hirdette nemán, hogy elárvult Dávid paláza. Lass-ankint megszokták az emberek is, hogy pókhdótt a templom altáira, a falak tövében és a bejárathozál a macásra nőt-tü pedig azt bizonyította, hogy Isten házá-t már nagyon, de nagyon régen nem közel-ítették meg. Senkisév volt már itt, aki zsidó ritus szerint imádtá volna a Teren-tőt. Amikor már a moha és szom nagyon is körülfalóza a házat, akkor a község vezetősége áruba bocsátotta az épületet és így lett a körörsz ház az egykori zsiná-góga.

Alig több mint száz kilométernyire Oradeától, ahol a zsidók tízezrei élnek, van egy község — ne felejtjük nevét — ahol ki-pusztult a zsidóság és árvult a tem-ploba is, ahol hosszú évezteldek, talán szá-zadobig hirdették az Isten.

Nálunk zsidóknál nem mondhatjuk azt, a híres regényíróval, hogy „elismülték a

Több mint hafezer zsidó telepedett le Biro-Bidzsánban az elmúlt évben
Nagy eredményeket mutat fel a szovjet-zsidó település

Moskva. Most jelent meg a szovjet hi-valóság jelentése a Biro-bidzsáni, autonóm zsidó rajon fejlődéséről 1935-ben. A jelentés megállapítja, hogy 1935 év végén igen kedve-ző volt a birodzsáni telepítés helyzete. — 1934 óta 5000 hektárral növekedett a termő föld terület. 1935-ben történt meg első-ször, hogy tizezer hektárral, amelyből 4500 a kollektív farmokhoz tartozt, kombiné-gépekkel kezelték be a termést. Különösen a zsidó kollektívákban 42 százalékkal növe-kedett. Több mint 18 ezer hektárt szanál-tak új megművelésre. 1936-ban az egész megművelt terület 42 ezer hektárra fog megnövekedni, 113 új traktort, 15 más motoros gé-pet és 16 új kombiné-gépet állítottak üzembe.

A szovjetkormány által összesen kiutalt 19 millió rubelből 12 milliót a kollektív far-mok között osztották el, a többit építő-anyagra, gépekre és szállítókészőkre fordították. 1935 évében 6260 új telepes érkezett Birobidzsánba. Az előzetes tervhez 10.500 új telepest irányított elő az elmúlt évben. 1936-ban ezer kilétföldi zsidó család és egyén bevándorlást helyeztek kiállításba il-létekos helyen Birobidzsánba. A bevándor-lók nagy része Lengyelországból és Litvá-niából fog kikérülni és csak egy kis része esik más országokra. A bevándorlást csak egészséges munkások alkalmazottak, ké-zművesek, építőmunkások, erdómunkások, stb. és olyan parasztszók részére engedélye-zik, akk nem foglalkoztatnak bémunkáso-kat.

Sulfanyl puder csak „EGGER”

védjegyvel valódi, más gyártmány, mint értéktelen utánzat visszautasítandó

harangok”, mert nincs harangunk, de íj lelni mégis, hogy lekerült a „moendővid” egy templom oromzatról és most nincs már semmisen, amely hirdetni tudja, hogy él egykor egy bihormegyei községben egy viruló zsidó közösség, amelyet széjjel szórt a könyörtelen élet, ki tudja hova, ki tudja merre?...

Vajjon merre találtak otthonra a vas-caui zsidó testvérek, vajlon hova kerültek el, melyik zugában a világnak gondolnak szomorú hideg téli esteken arra, hogy volt valamikor a bihori havasok között egy köz-ség, ahol zengett a templom ócegek sráná-tól és kagóg gyermekek örömteli hozsan-nájától, most pedig „magaraladás” lett, szürke ház, egy a sok közül, s vajlon az elhunytak visszaláro jelke, neme settenke-dik az elárvult istenháza körül, amikor a hegyek felé süvít a dermesztő téli orkán?... (—)

A bevándorlók már hozzájukban fel kell hogy vegyék a szovjetpolgárságot, ezenki-vül kötelezni kell magukat, hogy legalább három évig Birobidzsánba maradjanak. Az utlevél-beszerezés és a szovjethatárig való új költözéget a bevándorlók kell, hogy ész-zeék. Ezenkívül minden bevándorló család-nak, illetve egyének 200 amerikai dollárt kell befizetnie, amely az utköltözégek fede-zésére szolgál Birobidzsánban és a létfenntartásra mindaddig, míg elfogadják munka helyüket. A bevándorlók ezer rubel értékű lakásberendezést kapnak egy család részére és háromszáz rubelt egy magános részére. Birobidzsánban a külföldi bevándorlók epugy, mint a Szovjetunóból rekrutálódo bevándorlók ideiglenes lakásokat kapnak, a-melyek legalább kétszobából állanak. Megá-nos egyének kollektív lakásban helyezked-nes el. A külföldi bevándorlók egyébként ugyanazokat a gazdasági jogokat élvezik, mint a Szovjetunó polgárai, beíphetnek a szakszervezetekbe, a kollektív gazdaságok-ba, állami hitelt kapnak a házipítésre és áll-latállományuk, képzésükét megteremtésére stb. Az emberanyagok kiválasztását a szov-jetország konzulátusok eszközlik, meghatal-mozott szerveik által.

— Házaságokat a legnagyobb fioktar-tással és a legbiztosabb eredménnyel köve-zít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

ZSIDÓ KARRIEREK FRANCIAORSZÁGBAN

— A „NÉPÜNK” eredeti riportja —
Írta: STEINBERGER LAJOS (Páris)

A mai felzárkolt, ideges Európa államai között Franciaország a kiválasztott szigetek egyike, amely ezideig sikerrel állt ellent diktatúrák, faszizmusok, fajelmélet, antiszemitizmus járványának. Hogy a háború utáni antiszemitizmus mostanáig elkerülte Franciaországot, annak oka elsősorban természetesen az, hogy a „Józan Esz” országa már egy harmadszázaddal ezelőtt, a Dreyfus-pór idején átesett a modern állami gyermekbetegségen és „javított” hillerista kiadásban meggyógyult nem kár belőle.

Vizsont tagadhatatlan, hogy Franciaországban intellektuális pályákban a zsidóság fölöttébb a foglalt el olyan domináló pozíciókat, mint Németországban a weimari demokrácia „régebnál” idején és így ellenségeinek irigységét se kell felváltani méltóságban. Ez természetesen nem jelenti azt, mintha majd minden téren a tudományok, művészetek, politikának ne volnának kiváló képviselői a franciaországi zsidóság körében.

Zsidó a mozi nemrég ünnepelte világghírű felalálóját, Louis Lumière, akinek nevét francia iskolákban ma együtt tanítják a Pasteurelval, vagy Edisonnal, naturalizált francia-zsidó: Voronoff Zsidó volt Európa legnagyobb autógyártója, André Citroen zsidó a másik, híres autógyártó: Lucien Rosenberg.

A francia politikai élet „sztárai” között jóval kevesebb a zsidó, mint ahogy azt egyes „fajvédő” körök feltüntetni szeretnék. Zsidó a mai kormány postaiügyi minisztere Georges Mandel, Clemenceau egykori jobbkeze, s akit ma Franciaország fővendő miniszterének-jelöltjei között emlegetnek. A volt miniszterek között zsidó Herriot legbizalmasabb barátja Israel szenátor, Leon Meyer, Le Havre képviselő-polgármestere és a radikális Paul Strauss. Ugyancsak zsidó Leon Blum, a szocialista párt vezére, viszont a kommunista párt vezetői között a naturalizált orosz francia Rappoport-on kívül egyetlen zsidó sincs.

Az újságírásban is csak mérsékelt számban vannak zsidók. Ezek közé tartozik a L'Intransigant tulajdonosa Louis-Louis Dreyfus, aki egyben képviselő is, a lap főszerkesztője: Louis Latzarus, a Pour Vous és Match főszerkesztője: René Lehmann, a Paris Midi, Paris Soir főszerkesztője: Pierre Latzaroff.

Érdekese, hogy a most befejeződött Stavisky-pór busz vádlottja között egyetlen zsidó volt, az Aux Écoutes főszerkesztője: Paul Lévy, akit felmentet az esküdtészek.

Irák között zsidó: André Maurois, Tristan Bernard, Henri Duvernois, Benjamin Crémieux, Jean Richard Bloch, Julien Benda, Max Fischer, a fiatal Irène Nemirovsky, Géo London, Henri Bernstein, Francis de Croisset, Romain Coolus, Edmond Sée, Pierre Wolf, a nemrég meghalt Alfréd Savoir. Legnagyobb részüknek ez természetesen csak felvett, vagy irói neve és nagyapáikat még Herzognak, Kupfersteinnek Hackenbaumnak hívták.

Természetesen találunk zsidókat a színház és mozi területén is, hiszen ne felejtjük el, hogy minden idők két legnagyobb francia színésze: Sarah Bernhardt és Rachel zsidó volt. Ma zsidó: Marie Dubas, Marcel Simos, Jane Marnas, Mme Simone, Georges Berr, Mireille, sőt amit kevesen tudnak, zsidó származású Mistinguett is. Zsidó Franciaország második nemzeti színházának, az Odeon-nak igazgatója Paul Abram. A színházi pályán egyébként is számszerűen vannak zsidók Párisban. Zsidó a színházi-

gatók egyesületének elnöke, Max Maurey, akit a bécsi bécsi még Maxi Rappoport-nak hívtak. Zsidó még a párisi Music-Hallok világhírű nagymestere Léon Volterra. Volt idő, amikor kimondottan divat volt a színházi igazgatók között zsidónak lenni és a nagyvilági Varieté színház igazgatója, a tőzsgyökere francia M. Lauveau... M. Samuel nevet írta ki a színlapra, hogy „bizalmat keltsen a közönség körében”.

Amint lapunkban is közöltük, Herbert Samuel, Viscount Bearstead és Simon Marks Amerikába utaztak, hogy ott többmillió fontot gyűjtsenek az amerikai zsidóság körében, azon céljal, hogy újabb zsidó tömegeknek kivándorlását elősegítsék Németországba.

A Reuter ügynökség jeleiről szerint, az angol zsidó vezéreknél az eme akciója konstruktív lépésnek nyugszik. Nincs szó arról — közli a Reuter — hogy ezután újabb német áruknak transzferjét készítsék elő, amint azt a német részről kívánják, hanem csak annak az egyelőre hárommillió fontnak az összegyűjtéséről van szó, amely a további akcióhoz elvett kellő szűkségre. Természetesen találunk mértékadó külföldi körökben, hogy ezzel a gazdasági jele a mazzával egyidejűleg járjon, — politikai akció megindítása is szükséges, de ez már nem zsidó vezetők kötelessége, hanem a Népszövetség és azon államoké, amelyek hajlandók felvenni a zsidó menekülteket. Megállapítható hogy a népszövetségi szeszűsében, az absztrakt konfliktus tárgya, a mellett, igen jelentős szerepet játszik a német-

Tiltakozások a palesztinai parlament ellen

Varsó. A lengyel mizrachisták pártgyűlése rendkívül éleshangú határozatot hoztak a Legislatív Council ellen. Megállapították, hogy a törvényhozó tanács nagy veszélyt jelent a zsidóság továbbfejlesztése szempontjából, amelynek zavartalan palesztinai munkáját a Népszövetség nemzetközileg garantálta. A zsidó nép csapódott abban, hogy Anglia betartja ígéretét. A Legislatív Council megteremtése visszavonulást jelent, a tett ígérettel szemben. A cionista executívét felkérlik, hogy tántorítástól tartson ki elhatározása mellett; semmiféle erőszak, vagy igazságtalanság nem fogja megörömmi a zsidóságot, amely a zsidó jogait követeli, hogy profétáinak jóslata valóban meg is fog valósulni.

Az angol cionista szervezetben a következő nyilatkozatot tette Brodetsky professzor: A Legislatív Council amelyben a zsidóság minoritásban volna, megtagadása: jelentené a Zsidó Otthon princípiumának az előtűnő levő tereket szemlélve, amely egy többégy akaratnak volna alávetve, amely végéreményben nem csak azzal van ellentétben, amit a zsidók Palesztinában követnek, hanem általa a hatalom is büntökövet el, amely erre rendelkezést ad ki. Ha valóban létrejönne a törvényhozó tanács, akkor ez azt jelentené, hogy mi nem tudunk tovább együttműködni. Nem tudunk egy olyan szisztemát elfogadni, amely által egy végül elengedhetetlen uralkodónk fölöttünk Nem vagyunk elvben ellenségei annak, hogy Pa-

Zsidó Franciaország büszkesége és legnagyobb filozófusa: Henri Bergson, zsidó Páris leghíresebb ügyvédje: Henri Torres, a nagy zeneszerző: Darius Milhaud, a híres jazz-komponista: Roy Ventura, a másik nagy ügyvéd: Theodor Valensi, az Emberi Jogok Védő Ligájának elnöke: Victor Basch (aki évtizedeken keresztül, nyugalmazott volt) és a Sorbonne egyik legnevesebb tanára volt.)

A francia zsidók asszimilációja nem mérhető magyar asszimilációs mértékkel. Közöttük egy se tagadja meg zsidó voltát, s amikor például a menekült németországi zsidók felségélyezéséről volt szó, a híres Galeries Lafayette tulajdonosától, a zsidó Bédouin kezdve, színészekig, politikuskokig tudósokig mind tövözvász nélkül tett tanúságot zsidó szolidaritása mellett.

Herbert Samuel akció Amerikában

zsidó menekültek ügye is. A „Times” egyik legutóbbi számában határozottan amellett nyilatkozik meg hogy a német zsidóknak, vagy négyötöd részét ki kell vinni Németországból. De ezt ne ártutranszfer formájában engedjék meg, mert ebbe egyetlen ország sem egyezik bele, főleg akkor nem, ha azt látják, hogy a német kormány még arra is igényt tart, hogy az áruk egyrésztének értéke, mint nemes valuta ismét visszakerüljön az országra.

Goering miniszter újságja, az „Essener National Zeitung” szerint, ha a külföld nem egyezne bele abba, hogy áruban történjen a kivétel, akkor „radikális intézkedések” követhetnek be cill értelemben, ahogy azt Hitler vezérkancellár Nürnbergben kijelentette. Külföldi mértékadó körök szerint, ez a fenyegetés nem jelent egyebet, mint hogy az egész problémát „pogrom”-mal oldanak meg. Viszont azt is hangoztatják ezek a körök, hogy egy ilyen esetleges zsidóellenes pogrom nem tekinthető a külföldön „tisztára”, német belpolitikai ügynek” és feltétlenül beavatkoznak.

leaszina fejlődése érdekében, úgy gazdasági, mint politikai szempontokat figyelembe véve, önmagunk végülit kezünkbe sorsunkat. Ha valóban létre kell hozni a törvényhozó tanácsot, akkor az ország alapvető törvényein kell nyugodni. Ez pedig az, amitől a mandátumban szó van: egy zsidó nemzeti otthon zavartalan létesítése.

London. A jóinformálnak ismert „The Scotsman” szerint a főkormányzó a Legislatív Council megalapítása érdekében, máris megszerezte a londoni kormány teljes hozzájárulását is. A kormányzat azt reméli — írja a lap — hogy a városi tanácsokban való arab-zsidó együttműködés előzetes biztosítása lesz annak, hogy majd a törvényhozó tanácsban is megérlik egymást. Ebben a tervben eszelődtek, mert a zsidóság egyöntetűen, a zsidóságnak, a tanácsban való részvétele ellen nyilatkozott meg. Ha a törvényhozó tanács létrejönne, úgy a kormány nem tehetne egyebet, mint hogy a zsidók helyére angol tisztviselőket nevezze ki mindaddig, amíg a zsidók meg nem gondolják a dolgot.

— Katonai templomot létesítettek Varsóban. Varsó. A katonai hatóságok, a lengyel hadsereg legfőbb tábori rabbijának, Steinberg őrnagynak intervenciójára, katonai templomot létesítettek Varsóban. A berendezés és az üzembehelyezés költségeit a lengyel katonai gárda viseli. Az ő költségére vesznek fel egy kántort is. A színgázai katonai templomról állítják össze.

HIREK

„Népünk” cískének utánpótlását ezalatt a forrás megteleítéssel engedjük meg.

Naptár 5696
Péntek: Sevat 7. Jan. 31.
Szombat: Sevat 8. Febr. 1.
Heti zsidó: אַרְבָּעָה אֲשֶׁר לַחֹדֶשׁ
Heti hattóra: אַרְבָּעָה אֲשֶׁר לַחֹדֶשׁ
Szombat kezdete:
Üzlet bezárás 5:05
gyertyavégzés 5:15
Istenisztelet kezdete 5:20.
Szombat befejezése 6:20.

Graf Condanhove Kalegi (Zürich) írja:

Az igazság győzelme az antiszemitizmus veresége

Mig Nyugateurópa asszimilációval próbálja megoldani a zsidókérdést, Keleteurópa számára pedig a cionizmus utja látszik megnyitni addig Németország harmadik útra lépett: az emancipációt megelőző időkbe, a gottóba vezető utat választotta.

Amint sok zsidó nem lát semmit az öt körülvevő antiszemitizmusból, úgy a Harmadik Birodalom sem vette észre, hogy a világ nagy a nemzeti szociálistáknak eleni gyűlölete erősebb lett, mint a zsidók elleni világgyűlölet. A világnak a Harmadik Birodalom ellen, ez a tiltakozó érzése a zsidóknak több bátortól szerzett megelégedést küzdelmükben, mint amennyi ellenséget az antiszemita világpropaganda szerzett. A Harmadik Birodalom és a zsidóság harcában a világ közvéleménye döntő többségben a zsidóság melletti áll: nem a zsidókkal való rokonszenvéből, hanem Németország antiszemitizmusa ellen való tiltakozásból. Így a zsidóság ellen tervezett győzelem végül döntő győzelemmé válik a világ antiszemitizmusa, annak jelzései és módszerei ellen.

A német propaganda és a világ közvéleménye között folyó harc számondó áldozattal a német zsidók: a zsidóság egyik legértékesebb, legműveltebb és letehetősebb tagja.

Ezek a zsidók elenyésző kivétellel jóiáhs német hazafiak és nacionalisták voltak. Sohasem kételkedtek a németiségükben s ezért ma hatalmas lelkiismereti konfliktusok küzdelme.

Az antiszemitizmusnak a Harmadik Birodalomban történt kibővítése felnyitotta a világ szemét, hogy a zsidókérdés mennyire egybefüggő az emberi haladás és a nyugati kultúra egyetemes kérdésével.

A kisebbségekkel szemben általában és a zsidókkal szemben különösen követett bírásmód fokmérője egy korunk, egy nemzet, egy állam kultúrájának. Mert minden kisebbség, de mindenek előtt egy védtelen kisebbség, lovagiaságára és lojalítására: a hivatkozásra adott válasz pedig életmonda — de nem a kisebbség, hanem a többség számára. A zsidókérdés: emberiségi kérdés — utóbbiak minden haladó kérdése megjavította a zsidóság sorsát, minden visszafelé tett lépés romlott rajta!

Mert a zsidókérdés szorosan összefügg a tolerancia, emberi jogok, individualizmus, az egyén és akaratának becslése, a tehetőségeknek és a ledelekedőknek, vallási és faji kibűbesség nélkül, szabadon hagyott pályája kérdéseivel.

Nemzeti szempontból a zsidókérdést a leggyorsabban lehet megoldani, annak hamarább megérlelődik a felismerés, hogy a nemzet a szellemek és nem a vérenek a birodalma, hogy Európa népei annyira összevannak keveredve, hogy itt fajról beszélni nem lehet. Hogy a nemzetek azért fűtők össze a népeket szellemi közösségükbe a mindenki teljes jogú tagja a nemzetnek, kinek része van a szellemi titokzatos közösségben. Ha ez a megállás megéri, akkor

Antiszemitizmus elhal a zsidóság ősei büszkék lesznek ősek nagy és romantikus múltjára — mint ma a nemesi törzsek utódai. De amint ma ezek beékelődtek a népek nagy áradatába, úgy a zsidók is beolvadnak majd a népek folyamába, melyekhez csatlakoztak.

Akkor a zsidókérdés majd a történelem kérdése lesz nem pedig a politikusa. Az antiszemitizmus veresége fog szenvedni, mert az igazság győzni fog.

— Equador alkalmatlan a bevándorlásra. A HICEE (His Ica Emigration Trust) párisi főirodája a következőket közli Equadorról a német zsidóság informálására. Fel kell hívjuk az érdeklődők figyelmét újra arra a körülményre, hogy ne tápláljanak végszedelmes illuziókat az equatori bevándorlást illetően. A nyilvánosságuk között téves információk csak ártalmára lehetnek annak a zsidó közönségnek, amelyik kivándorlásra készül. A jelenlegi helyzetben ezek a tőrek vések a megválasztás szempontjából, a nullával egyenlők. Ennek az okai pedig a következők: Az ország nagyon szegény, a benszülők, úgy a városokban, mint a vidéken, a legeskeielyben bírel is megelégszenek és általában nincsen munkájuk. Az ország nem tud sok iparost felvenni és foglalkozás nélküli bevándorlóknak nincs kilátásuk a boldogulásra. — Intellektuálisok egyáltalán nincs kilátásuk a megteleítésre. A politikai helyzet teljesen zavaros. Azok a földsek, amelyeket a kormány rendelkezésre akar bocsátani, messzi esnek a vasúttól és az utak is rosszak. A szállítás teherhordó állatokon történik. A perületek, amelyekről szó lehet tropusi területeken fekszik és nem alkalmas európaiak kolonizálására.

— Cstiz, Köszyvíz, reuma hánt? Dörzsidő tagjaidat DIANA sóbor-szesszel.
— Stephen Wise-t kihallgatáson fogadta Roosevelt, Washington. Franklin D. Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke kihallgatáson fogadta a Fehér Háznál Dr. Stephen Wise newyorki főrabbit, az amerikai zsidó kongresszus elnökét és a Comité des Delegation Juives elnökét. Dr. Wise audienciája egyenesen összefüggésben áll Herbert Samuel amerikai küldetésével és a nemzetközi zsidó tömeges kivándorlásának és áttelepítésének tervével. Az amerikai zsidóság vezető mintegy órát töltött Roosevelt hivatalában. A kihallgatása után a következőket jelentette ki a Fehér Ház előtt várakozó újságíróknak: Roosevelt elnök mély szimpátiájának adott kifejezést azon terv iránt, hogy a nemzetközi zsidóknak egy nagy részét Palesztinába telepítsék át. Megbeszéltem az elnökkel annak a tervét is, hogy február 1-én összehívjuk az Egyesült Államok birodalmának általános cionista konferenciáját, amelyen Sir Herbert Samuel, Bearsted jrd és Simon Marks, az angol zsidó delegáció tagjai előterjesztik javaslatukat a nemzetközi zsidók nagy tömegének a kivándorlására és letelepítésére vonatkozólag.

— Epeke, vesekő, és hólyagkőbeteg, valamint azok akik hűgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűvizet használata által állapotuk javulását érthetik el. Az orvosi gyakorlat kiváló szaktekintély hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a „Ferenc József” víz bizonyos és rendkívül kellemes ható hashajtó és ezért prostaticus és végbéjbetegnek, valamint vesékőműtétek után is ajánlják. Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és fűszerüzletben.

— 1936 nyarán összeül a zsidó világkongresszus! A cionista executive elfogadta azt a határozatot, amely szerint a zsidó világkongresszus legközelebb 1936 nyarára összegyűlik. Ez a kongresszus egy olyan világvezetőre létesít majd, amelynek elnöksége, mindenkor az egész világ zsidóságának a nevében beszélhet. Az executive elhatározta továbbá, hogy az amerikai zsidóság, általános választásokkal kapcsolatban küldi ki delegátusait. Az executive elhatározta azt is, hogy tiltakozást fejezi ki a palesztinai törvényhozó tanács életképtetésével szemben. Végül elhatározta, hogy felkérlik az amerikai kormányt, hogy tiltakozzék a nemzetközi zsidók illdozása ellen, a jelen hitlerista kormánytól.

— Princesse-Lúza, csipőszorító, mejtartó, gyógyhaskötő, kényelmes modern szabású, szolid árban készült Fuchs Manó fűzőszalonban. Piato M. Viteczul 11-a, Ujman-palota.

— Hogyan pusztul ki egy viléki városka zsidósága? Nagykőrös. A város legutóbb összeállított népmozgalmi statisztikájában rendkívül érdekes adatok találhatóak a nagykőrösi zsidóságra vonatkozólag. A statisztika szerint 1935-ben az ötszázötvenköt főnyi nagykőrösi zsidó hitközség körében egyetlen egy születés sem történt, az elhunyt évben egyetlenegy zsidó családnak sem született gyermeke Nagykőrösön. — Ugyanez a halálozások száma tízennygy volt. Ez a csökkenés nem új jelenség a nagy körű zsidóság körében, hanem már jó ideje tartó folyamat meggyorsulása. Azonban

Az amerikai gyógynövények térhódítása az egész világon

Körülbelül egy évvel ezelőtt Amerikában egy bizottságot alakítottak azzal a céllal, hogy kutatásokat végezzenek különböző országokban. A bizottságnak vegyészektől, természetudósok és orvosok vettek részt. Kutatásuk folyamán rengeteg olyan felfedezést tettek, amelyek az orvostudomány szempontjából felbecsülhetetlen értékű bírnak. — H. Moiss, amerikai és Ivate Sivata Hacamura japán tudósok fedezték fel ezalkalmmal azt a gyógynövényt, amelynek kivonatából a „Gastro D.” név alatt forgalomba került új gyógyszer készült. — E növényben olyan speciális, eddig ismeretlen hatóanyagot találtak, amely rövid használat után 10-15 éves gyomor, bél, epe és vesebajokat is tökéletesen meggyógyít. A Gastro D. ma már az egész világon kapható. Romániában Császár Ernő gyógyszerész, Călea Victoriai 124. Bucuresti, terjeszti vidékre 130 lej utánvétel küldi.

— Cstiz, Köszyvíz, reuma hánt? Dörzsidő tagjaidat DIANA sóbor-szesszel.

— Stephen Wise-t kihallgatáson fogadta Roosevelt, Washington. Franklin D. Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke kihallgatáson fogadta a Fehér Háznál Dr. Stephen Wise newyorki főrabbit, az amerikai zsidó kongresszus elnökét és a Comité des Delegation Juives elnökét. Dr. Wise audienciája egyenesen összefüggésben áll Herbert Samuel amerikai küldetésével és a nemzetközi zsidó tömeges kivándorlásának és áttelepítésének tervével. Az amerikai zsidóság vezető mintegy órát töltött Roosevelt hivatalában. A kihallgatása után a következőket jelentette ki a Fehér Ház előtt várakozó újságíróknak: Roosevelt elnök mély szimpátiájának adott kifejezést azon terv iránt, hogy a nemzetközi zsidóknak egy nagy részét Palesztinába telepítsék át. Megbeszéltem az elnökkel annak a tervét is, hogy február 1-én összehívjuk az Egyesült Államok birodalmának általános cionista konferenciáját, amelyen Sir Herbert Samuel, Bearsted jrd és Simon Marks, az angol zsidó delegáció tagjai előterjesztik javaslatukat a nemzetközi zsidók nagy tömegének a kivándorlására és letelepítésére vonatkozólag.

— Epeke, vesekő, és hólyagkőbeteg, valamint azok akik hűgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűvizet használata által állapotuk javulását érthetik el. Az orvosi gyakorlat kiváló szaktekintély hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a „Ferenc József” víz bizonyos és rendkívül kellemes ható hashajtó és ezért prostaticus és végbéjbetegnek, valamint vesékőműtétek után is ajánlják. Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és fűszerüzletben.

— 1936 nyarán összeül a zsidó világkongresszus! A cionista executive elfogadta azt a határozatot, amely szerint a zsidó világkongresszus legközelebb 1936 nyarára összegyűlik. Ez a kongresszus egy olyan világvezetőre létesít majd, amelynek elnöksége, mindenkor az egész világ zsidóságának a nevében beszélhet. Az executive elhatározta továbbá, hogy az amerikai zsidóság, általános választásokkal kapcsolatban küldi ki delegátusait. Az executive elhatározta azt is, hogy tiltakozást fejezi ki a palesztinai törvényhozó tanács életképtetésével szemben. Végül elhatározta, hogy felkérlik az amerikai kormányt, hogy tiltakozzék a nemzetközi zsidók illdozása ellen, a jelen hitlerista kormánytól.

— Princesse-Lúza, csipőszorító, mejtartó, gyógyhaskötő, kényelmes modern szabású, szolid árban készült Fuchs Manó fűzőszalonban. Piato M. Viteczul 11-a, Ujman-palota.

— Hogyan pusztul ki egy viléki városka zsidósága? Nagykőrös. A város legutóbb összeállított népmozgalmi statisztikájában rendkívül érdekes adatok találhatóak a nagykőrösi zsidóságra vonatkozólag. A statisztika szerint 1935-ben az ötszázötvenköt főnyi nagykőrösi zsidó hitközség körében egyetlen egy születés sem történt, az elhunyt évben egyetlenegy zsidó családnak sem született gyermeke Nagykőrösön. — Ugyanez a halálozások száma tízennygy volt. Ez a csökkenés nem új jelenség a nagy körű zsidóság körében, hanem már jó ideje tartó folyamat meggyorsulása. Azonban

Razolgyárosok, drogueristák figyelmébe!

I. osztályú erős **fehér Bár.um-Sulfid** oicsón lapható

MOARA ELIZABETA

OSOFHEIU (1. d. B. hor.) — Tel. Oradea 7-22.

A németországi zsidók akik csehszlovák állampolgársággal rendelkeznek, kivihetik vagyonukat Németországból. Prága. A német és csehszlovák kormány között megállapodás jött létre, amely szerint a Németországban lakó, de onnan kivándorolni akaró csehszlovák állampolgársággal rendelkező zsidók; kivihetik vagyonukat Német országtól. Az eddigi rendelkezések szerint, ez lehetetlenné vált. Tekintettel arra, hogy a Népszövetség tagállamai is fogadják az állampolgárságát, a csehszlovák kormány megígérte, hogy a Németországba kivihessék vagyonukat. Jó hatást váltott ki a csehszlovák-német megállapodás, amely lehetővé teszi a csehszlovák állampolgárok nehezen szerzett, vagy gyónának megmentését. A vagyon kivitele a megállapodás szerint úgy történne, hogy a kivándorolni akaró csehszlovák állampolgárok csekket kapnak, az ottmaradt összeget a német birodalmi banktól, mely csekket ellenértékét a csehszlovákiai nemzeti bank fizetné ki. A megállapodás azért volt könnyebben kereshető, mert Németországnak igen sok kővetelése fagyott be Csehszlovákiában, amelyet a deviza rendelet értelmében sem lehet kivinni az országból, de nem utolsó sorban azért, mert a csehszlovák kormány erősen fellépett képviselői saját polgárainak védelméért.

A Mult és Jövő tavaszi szentföldi társasutafára dr. Páti József vezetésével a Mult és Jövő tavaszi szentföldi társasutafára évről-évre vándoroltak el. Az idén különös tekintettel volt a rendezésük azokra, akik a pészach-hu-végi ünnepeket feltölténi otthon, családtagjainak körében akarják tölteni és ezért a társaság közvetlenül ünnep után a legsebbe tavaszi napokban, amikor a tengeri út maga is valószínűsül, teszi meg az emlékeztető utat. **Dinulás április 16-án Budapestre.** Tiszteben, innen a Lloyd Triestino „Palestina” nevű gyönyörű luxus-összén Velencét át Jaffába, illetve Haifa-ba. Visszatér pedig az egyiptomi Alexandria-i Athén Velencét keresztül térne haza. A programba, mely teszt és szent három vagy négy hétig tart, fel van véve a Szentföldnek minden fontosabb régi és új nevezetessége. A résztvevőknek alkalmuk nyílik a tel-avivi tavaszi vásár megtekintésére, valamint Egyiptom meglátogatására. A részvételi díj igen kedvezményesen van megállapítva. — Fontos a minél előbb való jelentkezés a helyek biztosítása végett. Részletes prospectus küld a Mult és a Jövő szerkesztősége Vadász-u. 11. (Telefon: 19-9-55).

Atrétegződési mozgalom indul a lengyel zsidóság körében. Varsó. A lengyelországi zsidó gazdasági bizottság nagybabásu akcióit indított annak érdekében, hogy a zsidó hitközségek föllobortokait a zsidó tömegképződésének szolgálatába állítsák. A zsidó gazdasági bizottság elhatározta, hogy a zsidó hitközségek központi szövetségének gazdasági statisztikái hivatára kérdőívet intézett, mely nyolcszáz hitközséghez, ezen akció előkészítése céljából. A kérdőív a szám bájönerő terkekre, me-re, heizetére és kvantitására terjed ki. Ezen adatok beérkezése és összegyűjtése alapján nagyszabású tervet dolgoznak ki a földök kihasználására, ipari és mezőgazdasági átértékelés céljából. A Tarbut héber iskolázottság koncepciót kapott egy héber nyelvű mezőgazdasági iskola létesítésére Lomzin, wohnai helységben.

A hűséges miniszter

Aki nem tudná annak megmondjuk, hogy a „miniszter” szó pontos, hogy úgy mondjuk „szolgát” fordításban, „szolgát” jelent. A miniszter, amíg a nép fenéig elve nem érvényesült, addig a királynak a szolgája volt. Most, amikor a népek önrendelkezése megteremtette a parlamentet, azóta a miniszter a nép szolgája, amellett, hogy minden országban, királyát is kell szolgálnia. Ahol pedig király nincs ott a legfelsőbb szuverén, hívják azt, diktatornak, Führernek, vagy köztársasági elnöknek.

Abból az alkalomból mondjuk ezt el, hogy a legutóbbi hetek eseményei között, feltűnik az a körszerű tragédia, hogy a zsidó indiai alkirály, Lord Reading, az angol király „minisztere” emelt száláscsíná önként, a tulvilágra, királyvárszékére. Alig kétszáz évvel V. György halála előtt, elment a hitközség, mint ahogy a miniszter együtt halt meg királyával. Itt nem kell primitív babonáknak gondolni, sem pedig van ami „végzettség” talán ebben a két halálban. De valószínűleg az angol „dicklin” és hallatlan lojalitása nyilatkozik meg ebben, hogy előbb — az alkirály ment el, azután a király.

A „miniszter” követte a királyt. És a zsidóság meggyászolja mindkettőt. Az egyiket azért, mert halálán hit és de ósót hozott a zsidó névnek, mert a legnagyobb angol közönség mellette tette méltóvá magát, a most emelt király pedig azért, mert megértő, ósóság ura ködöje volt nemcsak népének és hatalmas világbirodalomnak, hanem a zsidóságnak is.

Robert Steiner, a „Neue Welt” szerkesztője, a bécsi hitközség alelnöke. Wien. A Zsidó Államrész és elnöklet között megállapodás eredményeképpen Robert Steiner főtanácsos szerepet kap a zsidó hitközségben. A zsidó többségrel meg is választották. Dr. Löwenherz a hitközség főtitkára lett.

Az angol hadsereg a pászach-nokára, amely a hátaik között horonyoznak, arra kérte a kikötővárosnak ácsot, hogy adjon át bizonyos helységeket használatra a hadseregnek a pászach-nokára.

Tovább tartanak az antizemita zavargások a lengyel egyetemeken. Varsó. A lengyelországi egyetemeken tovább folynak az antizemita zavargások. A lembergi egyetemeken az előző években és a folyosókon támadnak rá az antizemita diákok a zsidókat Wilkowitz professzor előadásai alatt oly tüntetés kezelték, hogy az előadást félbékelték. Szakítani Nyelo zsidó egyetemi hallgatók akik nem voltak hallgatók gettó-padokba ültek és engedelmessé keni az egyetemi tanács gettó-rendelkezésének, melyet antiszemita irányításra vezettek be, a müegyetem exmatriculáltak. A müegyetem többi 380 zsidó diákja közölte a rektorjussal, hogy szolidaritást vállal a kizárt zsidó diákokkal. A müegyetem építészeti osztályán a rajzteremből ejűzték a zsidó diákokat. A zsidó diákok számára egy szobát jelöltek meg munkahelyiség gyanánt, ahol hetenként mindössze 4 órát dolgozhatnak. A lembergi zsidó diákság elhatározta, hogy országos konferenciára hívja egybe az egész lengyel-zsidó egyetemi ifjúságot alkalmas akció beindítása céljából a gettó-törvények ellen.

Megérkezett Romániába és kapható a 20 000 szavas, teljes **MANHEIM-GROSZ** héber-magyar gyakorlati kézikötőzár

Nyelvtanulni és számos gyakorlati újítással. — Ár: 1200 le. — Ugyanaz nyelve, simított nyomó papíron 350 le. — Kapható és megrendelhető minden nagyobb könyvkereskedésben. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség tanácsai központjában, MANHEIM-GROSZ, Debreczen, Ifj. utca 10. és a Kádár utca 10. sz. alatt.

Ön is védekezzen

a veszedelmes éterjesedő betegségek ellen a kellemesen hatóított **Senlaslo** (Szt. László) fertőtlenítő szappannal **fertőzésektől**

Megőv. a fertőzésektől

Vigyázzon, nehogy utána a kel szőlő árák ki.

Sztrájkbalételek a városi és városi zsidó hitközségi alkalmazottak. Ki nem fűzetett munkadíjak és fizetések miatt, a városi hitközségek alkalmazottai és tanítói sztrájkba léptek. A hitközségi irodák és iskolák zárva vannak. Csak a temető-oztály működik. — Néhány hét óta a városi hitközségi tisztviselők is sztrájkba léptek, mert a munkások óta nem kapták fizetésüket. A Chevra alkalmazottaihoz felhívást bocsajtottak ki, hogy ne legyenek sztrájkoló és ne tesszenek. A Chevra emberei erre azt válaszolták, hogy az ő tevékenységüket nem szabad úgy felfogni, hogy az munka, hanem egy művészet, amelyet fejleszteni kell. Összeültközések ekerítésre végett, a rendezésük a zsidó temetőket.

Eljegyzés. Fanczel Ha'na'ka'k Adaról (Jugoszlávia) eljegyezte Rer Ador' No'visad. (Mindem külön értékelés helyett.)

A száz éves ort. rabbi külföldi. Páris. A párisi vallásos hitközségnek az „Adasz Jerém”nek fő rabbja Weiskopf M. rabbi most tölti be 100-k életévét. 77 éve fejt ki vallásos tevékenységét, a francia fővárosban. Az ort. rabbi a napokban a belügyminiszter a francia királyi rend lovagjává nevezte ki. A francia-országi vallásos zsidóság körében nagy örömet keltett a rabbi külföldi. Weiskopf rabbi, a Keszter tanítványa volt, ma is felkelt az ünnepi beszédet tart a templomban és szorgalmasan tanul.

Saját gyárteremben épít, garancia val legelőször lehet SZIRMAJ-nál, Oradea, Sas-palota.

Amiel rabbi Tel-Avivban. Az új tel-avivi főrabbi Rav Amiel a Mészárosi szervezet kiváló vezetője, aki mostaniig amberpenti főrabbi volt, megérkezett Palesztinába. A rechoboti vasúti állomáson beérkezett autójában sorban a hívek ezrei fogadták. Rav Fishman üdvözölte a Jewish Agency nevében, azután üdvözölték a többi testületek megbízottjai. Azután a rechoboti templomba ment, ahol egy imádkozás után. A város ucán Tel-Avivba utazott autóján. A város ucán nagy tömeg üdvözölte a város felkészülésére. Azután a városi tanács tartott városi ünnepi ülést, ahol átnyújtották a kiváló vezető szülő okmányt, delután pedig a nagy zsámogában volt ünnepi istentisztelet.

A tel-avivi bíróságok előtt 1935 évben 13 483 polgári per volt folytatva. Bűntörvényeket 5061-et tárgyaltak. A statisztika szerint az ügyek nagyvált arányában nőnek, mint a lakosság.

Jeruzsálemben egy nagy területet kénthek, új színház-mozi céljára, amely ezer személy befogadására lesz alkalmas.

A saarvidéki zsidók 95 százaléka elvándorolt. — Saarbrücken, Március 1-ére a saarvidéki zsidó az új Németországhoz esett a Saarvidéken. 3117 zsidó élt itt, melyből 1300 férfi volt és 1588 nő. A nők többsége tanító, nagyobb volt mint a birodalom többi részén. Mig más vidéken 104 nő esett 100 férfira, addig itt 109 aránylott a számból. A saarvidéki zsidók kétötöd része Saarbrückenben lakott, egyötöd Saarlouis-ban, egyhétöd Ottweiler körletben, Saarbrückenben a nagy zsidó lakossághoz arányítva 1.03 számlák volt a zsidók lélekszáma.

Németország!

Hét naunstadti ló kiütetése... Hét lovat, amelyek a naunstadti lovas-egyesület teljesítenek szolgálatot. Erdemkeresszettel tüntette ki a német hadvezetés. A lovak a kiütetése meg a világháború alatt szerzett érdemeket, tehát kissé elkészve nyilatkoztak meg velük szemben a nemzet hátlája. De — jobb későn, mint soha. S ez vonatkozik az emberekre is, nem pusztán a lovakra, — amelyek nem lévén bennük hiúság — egy porció zabot bizonyára többre becsülnék minden érdemkeresszettel. Mert bármilyen szép és megkapó gesztus a német hadvezetésétől, hogy a világháború érdemkeresszettel nyakába érdemkeresszettel a kaszt, mi érthető emberi önzésből fontosabbnak tartjuk az „kétlábú” hősök megbecsülését. A német zsidó hősökre gondolunk, akiket a verőnői és más frontok poklaiban szerzett érdemekért hátlából gleichschaltottak Hitlerék. Erdemkeresszettel annak idején a zsidók épp úgy kaptak, mint most a naunstadti lovak. A kiütettség mindössze az, hogy a derék lovak zabot is kapnak, míg az állásukból kidobált zsidó frontarcosok akár éhen is felfordulhatnak. Némi módosítással rájuk illik: vitám el, sanquinem, sed avenam non? Elettiket és vértiket bocsajtották, de nem kaptak — zabot s bizonyára némi hírszággal gondolnak a naunstadti lovakra...

NAUMAN ÉS KARESKY A „Hain” jelentése szerint dr. Nauman utóg minőség internája van. A nemzeti szocialista zsidók vezetői többször figyelmeztették arra, hogy hagyjon fel propagandisztrikus tevékenységével, mert különben letartóztatják. Amikor látták, hogy semmiféle figyelmeztetés sem használ, étek a figyelmeztetés adta jogukat és letartóztatják. Kareskyvel kapcsolatban a következőket írja a „Hain”. Kareskynek a Gestapóhoz való kapcsolataira akarták visszavezetni a Nauman-féle ügy ilyenformán való likelihoodát. Ebben azonban Berlin zsidósága sem hisz. Kareskyt ellenségei is korrekten emlegetik ismerik és nem hiszik azt, hogy rendőrségi volna. Az elkecserevés csak azért nagy Karesky ellen, mert kapcsolataival széjjelrombolta az egyetemes zsidó frontot és saját szakállára fölvert zsidó politikát, holott ehhez nem volt joga.

216 NEMET BIRÓT ÉS IGAZSÁGÜGYI ALKALMAZOTTAT ELBOCSAJTOTTAK A SZOLGÁLATBÓL

Berlin. A „Deutsche Justiz” című hivatalos igazságügyi lap közli azoknak a zsidó bírónak és igazságügyi alkalmazottaknak neveit, akiket nyugdíjazták az új rendelkezések értelmében. A legtöbb bíróságnál 1 főnököket, 11 igazságügyi tanácsost, 16 táblai tanácsost és 28 tisztviselőt. Maid felsorolja névszerint a többi is, akiket az új német bírósági törvények értelmében elbocsátottak. Ültöleg nyugdíjazták.

A BERLINI ZSIDÓ CSALÁDOK KÖLTOZKÖDÉSE

Berlin. Százszáz zsidó család, akik az új építési kooperatívok és háztulajdonosok házaiban laknak, felmondási kaptak és ki kellett költözniük ekkor lakásukból. Azonkívül sok zsidó család, akik elszáregyvedtek össze kell buzátk magukat és kisebb lakásokba költöztek. Legtöbben a „Hindenburg” és „Heimat” építési szövetkezetek házaiból költöztek ki, olyanok, akik állami szolgálatban voltak, de 1935. december végéig elbocsátottak állásukból és így azt a jogukat is elvesztették, hogy ezekben a háztömbökben elfoglalt lakásukra továbbra is igényt tarssanak.

MANNHEIMBAN öt ágyúállvány létezik, amelyek közül az egyik a Mannheim és Posenban névű ária kezekbe került, a „Hakenkreuzbaner” lap híradása szerint.

Szünniék meg a tanácstalan tétlenség...

Válják az erdélyi ortodoxia igazi képviselőivé az orth. Központi Iroda Bajok az irodánál, amelyek orvoslandók

Az erdélyi orth. Központi Iroda a semmiféle álláspontját vallja magának. Már huzamosabb idő óta semmilyen irányban nem fejt ki tevékenységet. Ez mindenesetre jobb, minsem, hogy tevékenységéből a köznek ne legyen haszna, de egy Központi Irodának elő szernnek kellene tenni, amely mindenkor a zsidó élet pulzusán tarlja kezét, hogy gyógyítsa a gyökəri akai bajokat és segítsen ott, ahol lehet. De mindezt nem teszi és felmerül az erdélyi közvéleményben a nagy kérdés, hogy miért?

Nem tudjuk elhárítani, hogy azért nem teszi ezt meg, mert a budapesti orth. Központi Iroda viszonyához hasonlítva az erdélyi Iroda „gazdasági helyzetét” — nem tud az elnöknek 70 000 lei (2000 pengő) havi fizetést adni. Nem tudjuk ugyan, hogy nem e rug emyire a jövedelmét, sem azt nem tudjuk, hogy ki mikor, mennyit kap, vagy nem kap — de tudomásunk szerint függetlenül a jövedelemtől, kellene valami „önzetlenségnek” is lenni akkor, amikor egy ilyen nagyfontosságú szerv működéséről van szó.

Ha hívős objektívítással visszáljuk az ügyet, akkor megállapíthatjuk, hogy számos valóóságok kelnek az Iroda védelmére. Az Iroda ősz elnöke, a nagyüzleletti Wézel Albert főrabbi ugyanis súlyosan beteg már hónapok óta. Aktivitását ennélfogva nélkülözni kénytelen az erdélyi ortodoxia. Ugyan csak betegsége és gyengélkedése miatt nem lehet aktív az Iroda alelnöke sem, aki Saturnarban lakik. De kérdjük tisztellel és szeretettel: lehet-e, szabad-e a kének luzamosabbán hára abból, hogy egy olyan fontos intézmény, mint amelynek az orth. Irodának kellene lenni, olyan okok miatt inaktív, amin voltaképpen segíteni kellene?

Miképpen gondolható el, hogy az erdélyi orth. Központi Iroda csupán egy likrátó hivatal legyen, ahol „rosszul dottát” tisztviselők nem csinálnak egyebet, mint folják a napokat, egyiket az másik után? Hogyan gondolható el, hogy az erdélyi orth. zsidóság sorsa egy tisztviselő érzelmei és existenciális érdekei szerint irányítottak — és amikor a zsidóság a legnagyobb szorongatás idejét él, akkor a semmiféle boldog és langyos atmoszférát hagyja terjeszteni az orth. Iroda vezetősége. Mélyen elszomorító, hogy Erdélyi vallásos zsidóságnak ne legyen komoly tényezője, amely legkisebb figyelemre is méltán súlyos vádsádot és hitközségeit ehék harminczára hagyja továbbra is szétesni...

Akiknek nem közömbös, hogy az orth. Központi Iroda mit dolgozik, illetve mit nem dolgozik és mit kellene elvégezzen, azok feltesszék a kérdést: mi volna itt a teendő? Előre meg kell jegyezni, hogy sokan, nagyon sokan vannak Erdélyben, akik ezt érzik és akik szeretnének valamit tenni, de

A „VÖLKISCHER BEOBACHTER” híradása szerint Würzburg városa a „Judenhof” és „Judenplans” utcáknak másra való elnevezését nem hajította végre, azaz az indoklással, hogy ezeknél történelmi nevetről van szó. Ugyancsak hasonló indoklás a többi német városok is meghagyták az ilyen elnevezéseket. Más nevet kaptak ezzel szemben azok az utcák és terek, amelyeket zsidókról neveztek el.

HANNOVERBEN, a bíros hereditársól, Josef Joachimról elnevezett utcát, aki V. György király udvarában, Hannoverben nagy megbecsülésnek örvendett és aki a király kivánságára ki is kereszteltek, Thienstrasse-nek nevezték el.

most még türellemmel várnak, mert tekintettel vannak az agg ónök betegségeire. Ezek megbízásából és ezek helyett feltesszük a kérdést itt a nagy nyilvánosság előtt, hogy miképpen akar az orth. Iroda aktív szerepet vinni a zsidó közéletben? Mikor akarja megszüntetni a tanácstalan inaktivitást? Vagy azt hiszik azok, akik ma még a háttérben vannak és szorgalmasan szivőgetik jövő álmait, hogy az idő az ő malunkra hajtja a vizet? Ugy gondolják talán, hogy eljön az ideje majd annak, amikor a legyengült és az érdektelenség miatt elsátráltak, de fényes üzleti perspektívákat rejtő orth. Irodába behúlnak majd és akkor „aktívák” lesznek?

Ezeket a „leselkedőket” kellene előre lépíteni. Ezt pedig csak úgy lehetne, ha már most akadna valaki, vagy az ortodoxia prominensből álló szervezete, akiknek átadnák az iniciatív erőt és tetteresen, munkakészséggel dolgoznának az őssz zsidóság érdekében. Kétségtelen, hogy ez így nem lehet tovább! Ma nem olyan időket élünk, hogy az erdélyi ortodoxia megengedje magának az a luxust, hogy fontos szerve ne dolgozzék semmit, csak a husvét, akkor, gabellajogok, hecserek és a hitközségeknek és hitközségektől hiányt szabványok pluszát inkasszálja be és az összes „adminisztratív” bevételeket elkönnyelje, viszont az Iroda legtöbb feladatát elhanyagolja. Az orth. Központi Iroda teljesen télen kívül áll a zsidóságra ily fontos és világos időben. A rendkívüli horderejű és az ortodoxia létét érdeklő felelősségteljes ügyek és politikai megvitatkozások egy tisztviselő kezében vannak letve.

Innen vannak az egyéni próbálkozások, hogy ezekkel az egyéni jövedelmek is fokozódjanak. Ezt a célt szolgálták volna az általunk már letelezett egyes zsidó hitközségi gabella-jegy koncentrációja, az orth. Iroda nyomása és clostása szerint az Iroda által leszerződött nyomdában és megjelölt nyomtatványokban... Ezt a célt szolgálta a husvét pászkaúst monopoliuma is.

A közvéleményhez fordulunk és azokhoz, akiknek volna még befolyásuk az orth. Iroda irányítására, a választmány felajánlás és kérjük eszméjének fel, gondolniuk a jövőre és ne hagyják a zsidóságnak ezt az instrumentumát magánérdekek szolgálatában elenyevéni és elszűrűlni. Teljesítsék addig kötelességüket, amíg nem késő és van mód a segítségre...

Ez év végén választ az orth. Központi Iroda. Addig is nagyon, de nagyon sok komoly tenni való van. A választmány illően össze és válasszon a sürgős ügy lebonyolítására egy 3-5 tagú elnöki tanácsot, oly férfiakból, akik tudnak és akarnak is valamit tenni az erdélyi ortodoxia komoly megmentése érdekében...

COHN-BERNHARD RABBIT SA-BADUM BOCSAJTOTTAK, MALBAUM RABBIT VISSZONT FOGVATARTIAK BERLINBEN

Berlin. December 20-án letartóztatott dr. Cohn rabbit, (aki mint drámaíró Emil Bernhard néven ismert) akit egy gyűléstől hurcoltak el és tartották fogva, a Columbi Hausban szabadlátra helyezték. Az eljárást azonban folytatják ellene azon a címen, hogy kritizálni merette a német törvényeket. — Ezzel szemben a december 18-án Frankfurt an Oderben letartóztatott dr. Landt Malbaum rabbit, aki elsőrendű tudós, most is fogvatartják.

PALESZTINA

A HIVATALOS LAP EGYIK LEGSZAMABAN megjelent egy új rendelkezés, amely szerint fokozottabb ellenőrzés alá helyezik az összes országba érkező hajókat, repülőgépeket, vonatokat és autókat, hogy az illegális bevándorlást teljesen lehetlenné tegyék. Azonban az arab határáteljárások nem csak szó, akik gyalog szökönek át mind nagyobb számban a határokon. Az illegális bevándorlók és mindazok, akik illegálisokról tudnak és nem jelentik be a hatóságoknak, vagy rejtgetik őket, 200 font pénzbüntetésre és egy évi elzárásra ítéltetők. — Egy 18 éves szovjetországi menekült fiatal ember, akit néhány héttel ezelőtt tiltott határátlépés miatt letartóztattak, a jeruzsálemi fogházban a hideg kövön úgy átfázott, hogy ágyának esett és a napokban, az ebből szerzett tüdőgyulladás folytán meghalt. — A „Histadrut” kimutatása szerint december hónapban a Tel-Aviv környéki kolóniákban és narancsokban 2553 zsidó és 3259 arab munkás dolgozott. — Az ország szükségletét zöldségfélékben nem tudja a zsidó termelés fedezni. Ennek folytán az utóbbi években a sziriai zöldségfélék behozatala csaknem kétszeresére emelkedett. — Ez év január 6-án osztották ki első ízben a „Bialik-alapítvány” irodalmi díját, 200, 100, 75 és 50 fontos összegekben. Jelöltek prózai műveket, verseket, valamint sikerült irodalmi fordításokat és az ifjúság számára írott könyveket. A kiírt díjak közt van a nálunk is széles körben ismert Avigdor Hameiri is. — A tel-avivi mintavásárra, amelyet április 30 és május 30 közötti időszakban fognak megtartani, javában folynak az előkészületek. Aállítás területén nagyon sok új épület emelnek a külföldi győzelem részére (Schüller György, Tel-Aviv).

MEGNEHEZÜLT A PALESZTINAI NARANCS KÖLÖNIAI BEHOZATALA. Január 10-án év januárjában, tekintet a száraz évszakra, hogy a román-palesztinai kereskedelmi és mezőgazdasági kapcsolatokat javítani kedvezően alakult, a kormány a 65.000 fontos kontingens, 15.000 fontos emelettel. Ezt azonban a palesztinai exportőrök nem tudják kellőképpen kihasználni, mert időközben elterjedt a 35 százalékos valuta prémium, a 12 százalékos vámemelés és a luxusadó ugyanarra. hogy míg az emelések előtt az összes fiskusi kiadások mint vám-takarék és adósságok pro 100 kg. 1115 leit tettek ki, addig most már 2000 leit ragnak. Mivel Románia tudvaleg egyik legnagyobb szállítója Palesztinának, a Citrus Exchange vezetősége elhatározta, hogy megfelelő lépéseket tesz az irányban, hogy a megállapított kontingenst valóban leszállítsa, mert ellenkező esetben a narancs-lakához szükséges famennyiséget máshelyről fogja beszerezni.

A PALESZTINAI KORMANY NEM VALASZOL A JEWISH AGENCYNEK, Jeruzsálem. A Jewish Agency for Palestine átiratolt intézet: Sir Artur Wachoupe főkörményzóhoz, amelyben felvilágosítást kér arról, hogy megelégedne vajon a valószínűleg azok a hírszéltek, amelyek szerint újabb drasztikus intézkedések fognak életbe lépni a bevándorlás megszüntetését illetően. Erre a kérdésre huzamosabb ideje már, hogy a kormány semmiféle választ nem adott. Ezt a hallgatást a palesztinai zsidó majtó kezezőkkel jelenek tekintik.

A NAGY BEFASITASI AKCIO. A palesztinai kormány akcióit kezdett 25.000 dunam földnek felkel való beültetésére. Ötéves tervet dolgozott ki a célra, a többek között elhatározta, hogy az Olajfák hegyét is beülteti.

NEM SIKERÜLT EGY ORTODOX NAPILAP ALAPITASA PALESZTINABAN. Három napok óta tárgyalnak a világ valamennyi ortodox centrumában arról, hogy tőkét szerezzenek azon célra, hogy Palesztinában egy pártokon felülmúló ortodox napilapot indítsanak. Főszervezőnek Gedaljah Publikot tervezték, aki éveket ezelőtt már szerkesztette a new-yorki „Jiddise Tagblatt”-ot. A terv végül kudarcot vallott, anyagiak hiánya miatt. És ez abban az időben történik — írja a „Habed” — amikor a nehéz krízis dacára a „Davar”, a munkáspárt lapja napról-napra jobban kiépül.

VALLASTALAN ZSIDOK. Az ország vallásos zsidóságát nagyon megbotránkoztatta, hogy Rananon-kolónián megint szombatszögés történik. A „Rananon” szó, zöldséget jelent és akad a kolónián egy néhány zöld ifjú, aki a kolónia szomszédságában egy kúvucában tömörül és elvégzi saboszkor az összes mezőgazdasági munkákat. A kúvuc neve: „Givasz Chen”. A szép név („a bűz dombja”) nem tartotta őket vissza ettől a csuf szombatszögéstől. A kolónián azonban vannak öregebb letelepültek, akik ezen megbotránkoznak és az ott dolgozó vallásos ifjúsággal együtt tiltakozó tiltakozásokat és a botrány megszüntetésére felrútk a cionista nemzeti alapoz („Keren Kajemeth”) amelynek tulajdonát képezi a kúvuc földje.

FOLYO EBBEN CSAK ÖTVEN ORVOST ENGEDNEK PALESZTINABAN LETELEPEDNI. Jeruzsálem. A kormány hivatalosan közölte, hogy 1936-ban mindössze ötven orvosnak engedni meg a letelepedést az országban, hogy ott orvosi praktiszát folytassanak. Ez az intézkedést a Medical Practitioners Ordinance 1935. október 31-én kiadott rendelkezés értelmében tették meg.

AZ ARAB GAZDASAG FELLENDULESE PALESZTINABAN. Jeruzsálem. A nemrégiben kiadott hivatalos statisztikai adatok szerint szemmel láthatóan növekedett a palesztinai gazdasági élet arabszele is. Ebből látható az a nagy haszon, amely az arabokra hárulnak a zsidó építési munkából. Míg 1932-ben 127.000 fontot investáltak az arabok új háifai építéskibe, addig 1934-ben már 480.000 fontra nőtt, ez az összeg. Míg 1931-ben 59.000 dunam narancsosa volt, addig 1934-ben már 115.000 dunam, 1932-ben araboknak 1143 méhkaptárja volt, 1934-ben 2794.

VAJON FOGLAJE ANGLIA RESPEKTALNI A TALMUDOT? Mint több ízben megírtuk, a Legislative Councilt valamennyi zsidó szerv a legelőszöben tiltja. Ezt tudomására adták a főkörményzónak is. Ebben a delegációban az Aguda is részt vett és teljesen azonosította magát a Jewish Agencyvel, amely különben nem szokott mindég egy ugra haladni. Érdekes, hogy Rav Blau mivel indokolta a vallásos zsidóság álláspontját, amelyben elfűli a törvényhozó tanács működését. — A gondviselés Nagybritanniájá szemetelte ki arra, hogy egy tervet keresztül vigyen, amely megvalósítsa azt, hogy egy ké ezer év óta vándorló, irrtázatos szenvedéseken átmenő népet visszavezessen otthonába. O bízta rá úfelségére és kormányára népt azzal, hogy a Messias eljöveteleig vigyázzon népének erre a részére és vigyázzon Palesztina építésére. Mi értékeljük az égi kegynek ezt a megnyilvánulását, amely Cyrus perzsa- király uralkodása óta egyetlen népnék sem jutott osztályrészül, s ebből a kegyből nem szűnt meg átengedjen O felsége egyetlen más népnék sem a világon. A talmudi tradíció tiltja mindenkit attól, hogy egy ügyet megvalósítás előtt átruházzon másra. Még akkor sem, ha O felsége kormányra tudná, hogy a rábízott érték. A Nép és Ország sorsa jó kezében volna letűve. Annál kevésbé adhatja egy olyan council-nak, amelynek többsége olyanokból állana, akik nem eléggé megbízhatók arra, hogy ezt a kötelességet lelkiismeretesen teljesítsék.

SZULETESEK ÉS HALALOZASOK PALESZTINABAN. Most kerültek nyilvánosságra azok a statisztikai adatok, amelyek a népességi viszonyokra vonatkoznak. 41,5 születés esett ezer lélekre, a halálozások 21,8 pro mill. A zsidók között a születési számok 30,21 pro mill., a halálozás 9,53 pro mill.

AZ ELSO PALESZTINAI SOR MEGJELENT A PIACON. Jeruzsálem. Káson le Cionban, az ismer: párisi zsidó bankár Gastos Dreyfus által felállított sörgyár első produktumai a napokban a piacra kerülnek. A sörgyár alapítókéje 60.000 font.

EHSEGSZTRAJK „MINDHALALIG” Jeruzsálem. Illegális bevándorlás miatt letartott tíz fogvatartott zsidó, akiket kaució letétele és büntetésük elsenvedése után sem bocsajtottak szabadon, éhségsztrajkba kezdtek amelyvel „mindhalalig” akarnak folytatni.

A MUFTI LAPJA USZIT. A mufti lapja az „El Livan” felszólítja az arab emíreket és királyokat, hogy tiltssák el zsidó alapítványokat Palesztinában való bevándorlásukat.

UJSAGCENZURA PALESZTINABAN. Jeruzsálem. Hivatalosan közlik, hogy a török kormány a sajtótörvény kiegészítésül új rendelkezést bocsajtott ki, amely szerint nem szabad betiltani lapokat, előzetes figyelmeztetés nélkül, mégakkor sem, ha azok hamis híreket közölnek, amelyek nyugtalanságot és izgalmat kelthetnek.

200.000 FONT NYILVANOS MUNKARA JERUZSALEMEN. A palesztinai kormány 200.000 fontot adott kölcsön a jeruzsálemi városi tanácsnak a költségvetési fölöslegből, hogy azzal számos közmunkát valósítsanak meg.

PAN-ARAB KONGRESSZUS BAGDADBAN. Bagdadban rövidesen összeül egy pan-arab kongresszus. A kongresszus rendezői már régóta azon fáradoznak, hogy megszeressék az Irak kormányát arra a célra, hogy átvegye a protektorátust. Az iraki kormány azonban most végleges határozatot hozott, amelynek értelmében ezt a védnökséget végleg visszautasította.

MEGEROSITIK A PALESZTINAI RENDORSÉGET. Jeruzsálem. Arab lapok értesítése szerint a kormány megerősíti a rendőrségi létszámot. felemeli a rendőrsztek fizetését és egy különleges határrendőrség felállítását tervezi. Közlik az arab lapok azt is, hogy azokat az arab rendőrszteket, akik „illegális” zsidó bevándorlók elfogatásában kitértettek magukat, külön pénzümmel jutalmazták. Viszont Tiberiasban két tisztet elbocsajtottak állásukból, akik nem teljesítették kötelességüket az illegálisokkal szemben.

AZ ÚJ JERUZSALEMI VIZVEZETEK TELJES UZEMBEN. A vízvezeték, mely körül annyi vita és baj volt, már megkezdte a vizszolgáltatást. A Ras El Ajn-ból induló vízvezeték lálózat a Romeina rezervárokbá 24 millió liter vizei pumpájá. A kormány megengedte már a napokban a szűrőköszölekeknek használatát, amelyek klórmentesítik a vizet. A Ras El Ajn—Jeruzsálem közötti vízvezeték a Jarkon-forrástól 55 kilométernyire viszi a vizet, mely vonalon a földvívívdifferenciája miatt négy pumpállomás létesítettek. E négy pumpáló állomás egyenként tíz millió liter vizet döröz fel naponta.

KÖZELET

A brasóvi nyugati szertartású zsidóság ünnepe. Bensőséges és meleg ünneplésben részesítette a helyi accidentális ritusz zsidóság gyűjtésű lelkipásztorát, dr. Deutsch Ernő főrabbit születésének ötvenedik évfordulója alkalmából. A hitközség díszanunciót küldött egybe, melyre a városunkban működő zsidó egyesületek vezetőit is meghívta. A szertartást zsidóulásig megtöltő ünneplő gyűléseket első szónoka Szűcs Árpád hitközpök volt, aki meleg, baráti szavakkal üdvözölt az ünnepeltet. Utána dr. Löwy Ferenc ig-muresi főrabbi köszönt az Orsz. Rabbisegyesület nevében, mint elnök, az egyesület igen aktív és igen értékes tagját, akinek még számos boldog és meglepetéssel teli szünetét kíván. Szóla József a Cheva Kadisa, Deutsch Arminé a Négyjegy Fleisbomna Hermáné az Elagott Zsidó Nők Otthona Reichfeld Izso a Cereul Cionisták Egyesülete, Káin Dávid a zsidó népiiskola, Stecki Félix a B. B., Feiler Jál a Zsidó Nemzeti Szövetség, Diekmann Sándor a hitközség tisztviselőinek szarancselvénatit tolmácsolják. Az üdvözlések után a főrabbi emel-fedik szóla, aki hála szavai és meghajtottásgól könnyes szemekkel mond köszönetet a szeretetnek és a megbecsülésnek ilyen spontán formában való megnyilvánulásáért.

Reméli, hogy egy a hitközség vezetőse, mint mindazok, akik ma a szeretet jeleit elhalmozták, minden időben mellette fognak állni és munkájában hathatósan támogatni fogják.

Az odorheui WIZO csoport. amelyet nemrég reorganizáltak, erősen fellendült és nagyon szép munkát folytat. Állandóan rendezik kávédelutánjaikat az Othonban, melyeken igen sok WIZO asszony vesz részt. Ezenkívül közmunkadélutánokat is rendeznek. Hirsch Simon a KKL főtitkára nemrégiben előadást tartott, melyet a WIZO hölgyek nagy érdeklődéssel hallgattak végig. A WIZO csoport az odorheui Helyi csoport választmányi ülésén a KKL-nek legmesszebb menő támogatását ígerte meg.

A felelőse (Szlovenszko) orth. izr. hitközség január 7-iki gyűlése elő a helyi heji Mizrahi vezetősége dr. Berger József elnök, Bleichner József alelnök és Klein Victor KKL biztos beadványt terjesztettek, amelyben kéri a Zsidó Nemzeti Alap szubvencionálását. Klein Vilmos hitközségi elnök ajánló szavai után a közgyűlés 120 ek. évi hozzájárulást szavazott meg a KKL számára. A közgyűlés határozatát egész Szlovenszko cionista érzelmi zsidóság méltányolja, mert ha minimális összeggel is járul hozzá Palesztina földjének megváltásához, de megtörték azt a merevséget, amellyel eddig a görömi orthodoxia a cionizmussal szemben viselkedett.

A tündri zsidó klub. január 5-én vasárnap délelőtt avatta fel új helyiségét impozáns keretek között. Az avatáson részt vettek, egy a román, mint a magyar testvéregyesület representánsai. A város kulturálisadalmi spontán együttérzéséről tett bizonyosságot a klub megnyitása alkalmával. A megnyitó beszédet Lengyel Samu mernök a klub elnöke tartotta meg, aki lendületes szavaiiban mutatott rá a klub emelkedett céljaira és a felebaráti szeretet ápolására, valamint a zsidó kultúrelőrelépések beteljesítésére. A megnyitó beszéd után a román kazinó részéről dr. Lupescu főorvos, a magyar kazinó részéről dr. Verán-Eudre, v. képviselő, a kereskedelmi kaszinó részéről Tutsek Ferenc elnök, a magyar iparöregylet részéről Farkas Miklós és végül a magyar dalkör részéről Farkas István alpolgármester mondtak melegsággal üdvözölő beszédet. A nagyvárhatott zsidó kulturális egyesület küldetésének megteljesítésében Lengyel mernök társadalmi agitátora mellett a klub vezetőségét illeti meg a legteljesebb támogatás.

174

A hategi cionista munka, a hitközség és helyi csoport vezetőségének egy kézbe való összpontosítása teljes sikerre vezetett és példadandó az az összejáratás, amellyel az itteni szervezetek összejövetelüket, teasteélyüket megrendezik. A helyi csoportja WIZO, a Négyjegy és az Avivia-Barissza-Haboné a meg-előző év eredményes munkáját szeméjét tartva, az elmúlt év üzén is megkezdte a rendszeres műsoros teasteélyeinek a megrendezését. A Cionista Othon helyiségében úgy anyagilag, mint erkölcsileg is nagyszerű esteleket rendezett, amelyek az alapok javára is szép eredményeket juttattak. Ezen műsoros tea-esteleket megrendezése körül Hersch Samuné, Léb Adolfiné, Schindler Gyuláné, Abraham Aladárné, Bárdi Edéné, Jakab Józsefné és Hersch Józsefné szereztek érdemeket. Január 11-én a hölgyek az Arany Bárány nagytüremben nyilvános jellegű nagyszerű tea-estelet rendeztek, amely estély megrendezését Léb Adolfiné, Hersch Samuné és Mayer Józsefné vezetése és irányítása mellett egy telkes női gárda nagy körültekintéssel és jóleső buzgalommal intézte.

A bedeani WIZO tea-estelet megrendezése készült. A csoport egyébként nemrég lelt reorganizálva és a következő tisztakar vezetése mellett fejt ki eredményes munkát. — Elnök: Hirsch Mártonné, társelnökök: Schwartz Nándorné és Éndg Lázárné, alelnökök: Berkovits Jakabné, Kohl Gézané, titkárnő: Kohl Deszóné, Brümmer Arminé. Bizottsági tagok: Náthán Kálmáné, Glilik Mórné, Brümmer Sámuelné, Meister Deszóné és Polák Leopoldné.

Bar Mieve ünnepe (Clujon). Weisz Gyula a clujj orth. hitközség elnökének a házában szombaton délelőtt felemelő és hangulatos „bar mive”-ünnepe zajlott le. József Mose, az alelnök legfőbb gyereke lett „bar mive”, és ezt az alkalmat az eszes és szimpatikus fia hagyományos talmudi diszserenciával és agadikus beszéddel tele emlékeztette. Elővezett volt halgatói könnyedén és biztonsággal előadott beszédét, a amit a vendégsereg lelkesen megtapsolt. Az egyenlő nemcsak az orthodox közszármottevő tagjai jöttek el, hanem dr. Fischer József epüsköpel az élen, többen a kongresszusi hitközség részéről is. Glasner Akiba főrabbi lendületes beszédében emelte ki a családító közelet érdemeit és szerető szavakkal figyelmeztette az ünnepelet fiut élet útjának küzdelmeire, amik ellen föl kell verte az erőt és ház szellemével. A hitközség vezetőségének jókívánásait Biró Andor tolmácsolta.

Bar Mievi ünnepe Brasovban. — Dr. Deutsch Ernő brasóvi főrabbi Deszö névi fiát avatták a közelmúltban a kötelességek fiává díszes és impozáns keretek között. Az avatásbeszédet dr. Löwy Ferenc ig-muresi főrabbi tartotta, aki megesszárnyalású szótában lejkere költötte az avatottnak, azokat a kötelességeket, melyeket vállalnia kell az életben és amelyekért helyt kell állnia, ha méltó akar lenni azokhoz az öskökhöz, akik nemzedékeken keresztül visszamenően a Tóra nagyjál, mesterei, örvői és terjesztői voltak. Ima után amikor az ünneplő gyűlésezt a főrabbi lakásába vonult fel a szóhasznos és hagyományos keddusra, az avatott válaszolta dr. Löwy Ferenc főrabbi szavaira ünnepelesen megfogadta, hogy mindig ott fog állni, ahová a zsidó kötelességek állítják fogják. Aladársá akar lenni szüleinek, a társadalomnak és nem utolsó sorban a zsidóságnak. Beszédének végén Isten áldását kérte az országba építő ismeretlen és névtelen hőskökre és a chalucokra és munkájukra. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után dr. Lenke Manó lugóji főrabbi az avatott nagyvárja tartott megingdító beszédet.

Az Alba-Iulijai WIZO január 6-án elsőrangban sikerült gyermekdelutánt rendezett mely délután 5 órától a késő hajnali órákig tartott. A műsor szereplői mind gyermekekkel rekrutálódtak. A következő volt a műsor összeállítása: Konferán Treitel Ottó, Prolog Löwe Kató, Valcer táncolta a hat éves kis Farkas Márta, egyike volt a műsor legjobb számainak. Mesét mondott: Herman Menci, Aviva lány nagy sikerrel. Tornamutatványokat adtak elő: Herz Pipi, Rosenfeld Lili és Jakobi Tibi, a város leggyesebb tornászai. Verset mondott nagyszerűen: Sámuel Ocsi. Enekes tánc: előadta művészelesen Herz Pipi. Egyfelvonásos viglákék: Finkelstein Sára, Rosenfeld Lily és Abraham József. Görlyánc: Friedrich Juci, Görög Magda, Lusztig Ági, Treitel Hédi, Herskovits Flóra, Hermann Mariane és Finkel Egtu.

A reghini Árvagondozó idei fejrüházai akciója szép eredménnyel folytatta, amely Kaszner Mórné díszelnök, Grün Béla né, Rosenbaum Pálné, Neumann Benőné, Diamantstein Miksáné, Munk Kálmáné, Sporn Deszóné, Léb Aronné és Dávid Gézané intenzív munkájának köszönhető. Az Árvagondozó a napokban nyitotta meg a népkönyvtárát, amelyen naponta 60 gyerek kap elűtást. Ebben a munkában Elek Gyuláné fejtett ki agilis munkát. Az Árvagondozó ezután mond hála köszönetet a város tanácsának és a polgármesternek azon hozzájárulásért, amelyet a zsidó népkönyvtár részére megszavazott. Köszönetet mond külön Krausz Adolf megalapítójának és jászadományozójának.

A mediási Agudat-Israel alakuló gyűlése. A mediási hitközség tagjai nagy számban gyűltek egybe, hogy a hitközség érdemes elnöke Citron Benjámin által közzétett felhívásnak eleget téve, az Agudat Israel mediási helyi és ifjúsági csoportját megalakítsák. Az alakuló gyűlés kiváló vendége Deutsch Sámuel (Su botica), a jogszociális ortodoxia vezető egyénisége, Citron Benjámin ur felkérésére megkapó szavakkal csetelti az Agudat Israel célkitűzéseit, valamint eddig elért eredményeit. A mindvégig lelkesen előadta, valamint a szellemi talmudmagyarázatok nagy hatást tettek az egy begyűltekre s egyhangulag határozták el a helyi csoport megalakulását és a következő vezetőség megválasztását: díszelnök: Citron Benjámin, ügyvezetőelnök: Deutsch Bezael, főtitkár: Kolb Mosche, pénztárnok: Citron Meuechem, háznagy: Fuchs Benjámin, Választmány: Deutsch Simon, Mandel A., Davidovits Jehuda, Draeh Menachem, Herman Mosche, Barer Já-kob, Dickler David, Wiedler Mosche, Weinstock Daniel, Gottlieb N., Deutsch Gedajahu, Abraham Aron, A megválasztott ügyvezető elnök, Deutsch Bezael megköszöni a választmány nevében az előlegezett bizalmat és alapos tudásra való nagyhatású székfoglaló beszédeben a helyi és ifjúsági csoport jövőbeli ténykedésének alapját fekteti le. Az alakuló gyűlés Citron Benjámin díszelnök zároszávaival általános megelégedés jegyében ért véget.

A clujj egyetem bakteriológiai intézet vezetőjének professor dr. Konrád Dánielnek véleménye a Senlasio (Szt. László) fertőtlenítő tonlett szappanról (megjelent a „Cluj Medical” 1933 márc. számában), hogy éppen úgy fertőtleníti, mint a sublimát oldat és ezért nem maró hatású, miert is a legjobb tonlett szappan, mely megvéd fertőzések ellen. Főléleses tehat hangsúlyozni, hogy a különböző járványos betegségek ellen, melyek különösen a nedves időkben terjednek a legjobban — a legjobb szorban a kezelesen illatosított „SENLASIO” (Szt. László) fertőtlenítő tonlett szappan, mert megvéd fertőzések ellen. Miert is ajánlatos az influenza, skarlát, difteria, vérhény stb. járványos betegségek ellen a SENLASIO (Szt. László) szappan rendszeres használata.

Hétről-hétre

Jeruzsálem. A safedi Hadassa kórház, amely ezután tüdőbetegségeket is vesz fel... Páris. A francia sportszövetség, a „Les amis des sports” amelynek diszelnöke Lebrun...

Beograd. A napokban az itteni állami színházban előadták Alfréd Pordes fiatal zsidó zeneszerző „Bosznyiai szerelmek” című operettjét.

Varsó. A lengyelországi központi cionista bizottság helyiségeben fontos értekezlet tartották a napokban az összes volt zsidó parlament...

Róma. Az olasz király hosszabb kihallgatáson fogadta Leo S. Olshin firenzei zsidó könyvkiadót...

Nagy szövelel vásár szezon u ani hallatlan ocsó árakban - K válo m nősegek. Nagy választék!

Havas és Grünfeld posztóruház Oradea, Piața Regi Maria 1. (Kishidő)

Szerencsés számú sorsjegy várja Önt a Kereskedelmi Hitelbank részvénytársaságnál Cluj, Piața Unirii

A Jewish Agency oradeai Helyi Csoportja

Nemcionista zsidó hitestvéreinkhez!

Az utóbbi esztendőben a zsidóság sorsa az antiszemitizmusnak az egész világon tapasztalható megerősödése következtében napról-napra elviselhetetlenebbé vált.

Még kell állapítanunk, hogy a régi hazánkból távozni, menekülni kénytelenített ki vándorló testvéreinket egyedül Palesztina fogadta szívesen.

Palesztina - közudomás szerint - a népszövetségi szerződés és határozata értelmében angol protektorátus alá került.

A Jewish Agencynek pénzügyi szerve a Keren Hayesod, amely szerv fenntartásának 15 éve alatt hatalmas és eredményes munkát végzett az elhagyott Palesztina újbóli betelepítése terén.

E helyi csoport vezetésére alulírottak választottunk meg.

A szorongatott helyzetbe levő régi hazánkat elhagyni készülő zsidó testvéreink szinte egyetlen menetszára Palesztina.

A palesztinai telepítés: akció és az azt végző Keren Hayesod, mint a J. A. pénzügyi instrumentumának munkája minden tisztelettel, elismeréssel és támogatással megérdemel.

Felkérünk tehát mindenkit, hogy a Keren Hayesod megbízottjait szívesen fogadják és őket nemess munkájukban tőlük telhetőleg támogatni ne terhesessenek.

Hittestvéri üdvözlétei: A Jewish Agency oradeai Helyi Csoportjának vezetősége

Dr. Adorján Armin s. k. az Erdélyi nyug. szert Hitk. Szöv. elnöke, elnök. - Borg da József s. k. ü. v. elnök Deutsch Jenő s. k. Erdős Zsigmond s. k. Grünstein Béla s. k. Kardos Sándor s. k. Lechner József s. k. Leitner Sándor s. k. Dr. Markovits Pál s. k. Dr. Molnár Vilmos s. k. Zsigmond Adolf s. k. Bizottsági tagok

Zsidó humor

KORKEP

Egy derék oradeai kereskedő mesél zárás után a kávéházban: - Az embereket már meg lehet ismerni, aminél belépnek az üzletbe.

- Hogyan? - Ha bejön egy ur, leveszi a kalapját és összefüti a bokáját, - az valamelyik egyesület számára gyűjt.

- Azian? - Ha bejön egy ur, nem köszön és míg a kalapját sem veszi le...

- Az vevő. - Nem. Az végrehajtó. - Na és melyik a vevő? - Aki egyáltalán nem jön be.

A FŐSVÉNY Egy gazdag, de fősvény már hosszabb idő óta nagyon beteg, az orvosok már napok előtt feladták és az egész hátközség felkészülve várja a halálát.

Egy reggel két zsidó megy el a nagy beteg szobájához háza előtt, az egyik fegyverrel megfogja a kezét.

- Nebich, er ist gestorben. - Honnan tudod? - Schau hin, Der Diener frisst schon auf dem Balkon den Kompot.

HA ISTEN IS UGY AKARJA Reb Avrohom - Senlemit egyszer egy teli erzséppel telt pénzzel a vásárra készült.

- Tegye hozzá, ha Isten is úgy akarja. - Erre nincs szükség. A pénz az erzséppel van a számban pedig a vásárra.

A KIS BOCHER VALASZA Egyszer egy hatalmaskodó vidéki hitközségi potekonyasági előjáró színe ejeségély kérésével fordult egy kis vándor bocher.

Igy válaszolt: - A vásárról, ha Isten is úgy akarja és a pénzzel elopták, ha Isten is úgy akarja.

A kis bocher erre így válaszolt: - Akkor ön, igen tisztelt gabe ur, nagyon okos gyerek lehetett valamikor.

Szerkesztői üzenetek G. F. A. Jaarot Hakamerle vonatkozóan a következőket nem módunkban közölni: A 6000 dunamos területtel Joseph Löwy et Co. és Philipp Mayer et Co. határai cégek vették meg egy gazdag arab családól.

NYOMATOTT PASZTOR EDE CEG KÖRFORGÓGÉPÉN ORADEA.

NEPÜNK

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL ORADEA Strada Iosif Vulcan No. 4 Telefon 416. ZSIDÓ HETILAP Főszerkesztő: Wasserszrom Sándor - Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

TIZENÖTMILLIÓ DOLLÁR

Tizenötmillió dollár, így egyszerűen kimondani hatalmas összeg. Hárommilliárd leí, vagy négyszázmillió csehkorona.

Rettenő gyalogzata ez kultúrszázadunknak, hogy nem ázsiai nomád, vagy ariaiak lévdvörzsek környezetéből kell megmennti százezreket, hanem Európa kellős közepén egy ugynevezett „kulturális” desztitáció miatt kell a polgári élet nyugodtnak látni atmoszférájából, de a valóságban a kizsákmányolt minden embermivű eszközével felszerelt környezetéből megmenteni szerencsétlen százozereket, akiknek egyetlen de megbocsáthatatlan bűnük van: hogy zsidóknak születtek.

Sir Herbert Samuel, Lord Bearstead és Simon Marks, a három kiváló angol vezérleírú javdában tárgyának és dolgoznak New-Yorkban. Az amerikai zsidóságának volt és van érdeke az univerzális zsidó problémák iránt.

Hak abban kell járadozzanak, hogy mert a német hitlerista érnak nem fetszenek a zsidó százezrek, amiért kirabolják őket elvéve vagyonukat, utolsó párdniukat és életlehetőségeiket, ezért állion össze a világtöbbségi részének a zsidóságra és „mentse ki” őket. Veszedelemes precedens ez, mert ha a világ antiszemita érzelmű népei látai fogadják, hogy ilyen „olesón” megszabhatják a zsidóktól, akkor egyik napról a másikra szintén követni akarják majd ezt a somoru példát.

London. A szriai nyugtalanság folyton erősödök. A francia kormányzóság a nagyobb városokba erős katonai alakulatokat vezényelt, páncélautókkal felszerelt. Damaskusban és Aleppoban kihirdették az ostromállapotot. A hadbírótság éjjel-nappal dolgozik és két nap alatt 500 embert ítélt el, akiket a nyugtalanságok idején elfogtak.

Míg az arabok elégedetlenek

A Jewish Agency nemzetközi döntő-biroság elé viszi a palesztinai kormány mandátumszegő politikáját

Korlátozza a kormány a földvásárlást. - Befejezett tény a törvényhozó tanács megalakítása. - Heves szóváltás Weizmann és a főkörmányzó között.

Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai főkörmányzó január 29-én fogadta az arab nártok vezetőit és közölte velük a londoni gyarmatiügyi miniszterium választát az arabok memorandumára. A miniszter válaszában leszögezi, hogy a zsidó bevándorlás mértétre nézve továbbra is az ország gazdái sági befogadóképességének elve érvényesülhet. (?) Az arabok kérésére, hogy Palesztinában parlamentáris önkormányzat létesüljön, a gyarmatiügyi miniszter kijelenti, hogy ennek a Legislatív Council létesítésével fog előzet tenni.

Angol katonaság szállta meg a palesztinai-syriai határt

London. A szriai nyugtalanság folyton erősödök. A francia kormányzóság a nagyobb városokba erős katonai alakulatokat vezényelt, páncélautókkal felszerelt. Damaskusban és Aleppoban kihirdették az ostromállapotot. A hadbírótság éjjel-nappal dolgozik és két nap alatt 500 embert ítélt el, akiket a nyugtalanságok idején elfogtak.

Százezrek megmentésére nem is oly hatalmas összeg, három milliárd leí. De imponáló az a láthatatlanság és a zsidó közönség iránti érzelmi érzés, amelyet az angol és amerikai zsidóság dokumentál ezzel az akcióval. Es van még egy viaszlató: hogy amit évtizedekig hirdettek „elárdó” zsidók, az ma a realitások legbiztosabb szótára lett. Kiderült, hogy az egyedüli biztos alapvet. Palesztina. A sokszor kiugró, a sokszor lengett cionista mozgalom az amely az alapvető adta ahhoz, hogy a német zsidóság kimeneküljön a halálos és agyonszórító barna polio káriból és ni boldogabb életet kezdjen az ősi zsidó huzmszon.